

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตและผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม จากการผลิตกระเป๋าของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวาย ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยวิธีการศึกษาภาคสนาม ได้สอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสวัด ผู้ทรงคุณวุฒิบ้านคอนสวรรค์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋า แรงงานตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน และเจ้าของร้านค้าในชุมชนบ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวาย ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บริบทชุมชน
 - 1.1 บ้านคอนสวรรค์
 - 1.2 บ้านคอนหวาย
2. กระบวนการผลิตกระเป๋า
 - 2.1 บ้านคอนสวรรค์
 - 2.2 บ้านคอนหวาย
3. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิตกระเป๋า
 - 3.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ
 - 3.2 ผลกระทบทางด้านสังคม
4. แนวทางการจัดระบบการพัฒนาระบบการผลิตกระเป๋า
 - 4.1 ปัจจัยนำเข้า
 - 4.2 กระบวนการผลิต
 - 4.3 ผลลัพธ์ทางตรง
 - 4.4 ผลลัพธ์ทางอ้อม
 - 4.5 ปัจจัยที่สนับสนุนการผลิต

1. บริบทชุมชน

1.1 บ้านคอนสวรรค์

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 30 กิโลเมตร มีจำนวน 142 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนา เนื่องจากปัญหาความยากจนและผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ จึงทำให้ชาวบ้านบางส่วนไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร ในจำนวนนี้นางสมประสงค์ พาโพพันธ์ ปัจจุบันอายุ 38 ปี อยู่บ้านเลขที่ 23 ได้ไปรับจ้างทำกระเป๋าที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 จนถึง พ.ศ. 2539 หลายบริษัท เช่น บริษัทบอนนี่ บริษัทแคนนี่ บริษัทจูเลีย และบริษัทเวลด์ จนถึง พ.ศ. 2540 จึงกลับมาผลิตส่งขายเองที่บ้านคอนสวรรค์ โดยได้รับงานจากบริษัทเวลด์มาทำที่บ้านเริ่มทำเป็นกิจการของตนเองเมื่อ พ.ศ. 2544 โดยได้นำเงินออมที่สะสมจากการรับจ้างประมาณ 4,000 บาท มาจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งจัดซื้อวัตถุดิบมาผลิตที่บ้านโนนสวรรค์ ซึ่งดัดแปลงได้ถูกบ้านเป็นโรงงานผลิต ใช้แรงงานภายในครอบครัว คือ ตนเอง สามมี พี่สาว 2 คน พี่เขย 2 คน และหลานชาย อีก 1 คน รวม 7 คน โดยมีนายประเสริฐ พาโพพันธ์ สามมีเป็นผู้ออกแบบกระเป๋า ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง และผ้าฝ้าย ต่อมาได้จัดเป็นกลุ่มตัดเย็บกระเป๋าภายในหมู่บ้าน โดยให้รับงานไปทำที่บ้าน ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 20 คน โดยนางสมประสงค์ พาโพพันธ์ และนายประเสริฐ พาโพพันธ์ เป็นผู้ฝึกสอนให้จนเกิดความชำนาญ กระเป๋าจัดทำตามใบสั่งของพ่อค้าคนกลางหรือผู้ที่ต้องการ เมื่อมีงานเทศกาลประจำปี เช่น งานกาชาดหรืองานแสดงสินค้าภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง นางสมประสงค์ พาโพพันธ์ได้นำผลิตภัณฑ์กระเป๋าไปแสดงและจำหน่าย ปรากฏว่าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายมีผู้สั่งให้ผลิตกระเป๋าเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีการผลิตกระเป๋ายู่เสมอ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา นางสมประสงค์ พาโพพันธ์ และสามมีได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรสาธิตการตัดเย็บกระเป๋าให้แก่กลุ่มที่สนใจในต่างอำเภอและต่างจังหวัด อยู่เสมอ เช่น อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนารูปแบบอย่าง ต่อเนื่อง จนได้รับการคัดสรรให้เป็นสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับจังหวัด ของจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อ พ.ศ. 2546

สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน

1. อาชีพชาวบ้านดอนสวรรค์ ส่วนมากมีอาชีพทำการเกษตร คือการทำนา เลี้ยงสัตว์ เมื่อราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำชาวบ้านได้หันไปประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านดอนสวรรค์ มาจนถึงปัจจุบัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อาชีพของราษฎรในหมู่บ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาชีพ	ครอบครัว	ร้อยละ
1. ทำการเกษตร	75	52.82
2. รับจ้าง	32	22.54
3. ค้าขาย	10	7.04
4. รับราชการ	10	7.04
5. ธุรกิจส่วนตัว	15	10.56
รวม	142	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า อาชีพของราษฎรบ้านดอนสวรรค์ ส่วนมากประกอบอาชีพทำการเกษตร จำนวน 75 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 52.82 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน 32 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 22.54 และน้อยที่สุดคืออาชีพค้าขาย และรับราชการมีเพียงอาชีพละ 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.04

2. สาธารณูปโภค

สาธารณูปโภคในบ้านดอนสวรรค์ ถนนในหมู่บ้านเมื่อเริ่มก่อตั้งมีสภาพเป็นถนนลูกรัง ปัจจุบันได้จัดทำเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กตลอดทุกสายในหมู่บ้าน ชาวบ้านมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน และมีน้ำประปาหมู่บ้าน จำนวน 2 แห่ง ของกรมทรัพยากรธรณีมาติดตั้งให้พอใช้ในหมู่บ้านตลอดปี

3. ประชากร

ลักษณะประชากร บ้านดอนสวรรค์มีประชากรทั้งหมด 749 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 48.06 เพศหญิง จำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 51.94 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 12 - 14 ปี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 24.03 รองลงมาอายุ

อยู่ในช่วงอายุ 18-50 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 21.76 และกลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคืออยู่ในช่วงแรกเกิด - 3 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เพศและช่วงอายุของประชากร หมู่บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	360	48.06
- หญิง	389	51.94
รวม	749	100.00
ช่วงอายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	19	2.54
3 ปี - 6 ปีเต็ม	54	7.21
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	86	11.48
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	180	24.03
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	139	18.56
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	163	21.76
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	58	9.08
60 ปี 1 วันขึ้นไป	40	5.34
รวม	749	100

4. ที่ทำกิน

ที่ดินทำกิน ประชากรในบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่มีที่ดิน 1-5 ไร่ จำนวน 39 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 27.46 รองลงมาคือ 6-10 ไร่ จำนวน 36 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.35 และไม่มีที่ดินทำกิน จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3.52 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนที่ดินทำกินของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

จำนวนที่ดิน	ครอบครัว	ร้อยละ
ไม่มีที่ดินทำกิน	5	3.52
น้อยกว่า 1 ไร่	17	11.97
1-5 ไร่	39	27.46
6-10 ไร่	36	25.35
11-15 ไร่	25	17.61
16-20 ไร่	16	11.27
21-50 ไร่	4	2.82
50 ไร่ ขึ้นไป	-	-
รวม	142	100.00

5. การศึกษา

ด้านการศึกษาของประชากรในบ้านคอนสวรรค์ ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะไปเข้าเรียนที่โรงเรียนคอนหวายราษฎร์บำรุง ซึ่งเป็นโรงเรียนที่บริการหมู่บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 9 หมู่บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และหมู่บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 โรงเรียนคอนหวายราษฎร์บำรุง สร้างเมื่อ พ.ศ.2482 ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 196 คน จำแนกเป็นเพศชาย 101 คน หญิง 95 คน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนโรงเรียนคอนหวายราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2547

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
อนุบาล 1	13	4	17	8.67
อนุบาล 2	10	5	15	7.65
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	15	14	29	14.80
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	15	14	29	14.80
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	14	10	24	12.24
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	14	16	30	15.30

ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	10	16	26	13.27
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	10	16	26	13.27
รวม	101	95	196	100.00

ข้อมูลปีการศึกษา 2547

การศึกษาของประชากรในหมู่บ้านคอนสวรรค์ ส่วนใหญ่นักเรียนระดับประถมศึกษา จะศึกษาอยู่โรงเรียนในหมู่บ้านคอนหวาย เพราะเป็นโรงเรียนที่รับบริการนักเรียนบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 9 บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 คือ โรงเรียนคอนหวายราษฎร์ บำรุง ซึ่งมีจำนวนครูผู้สอน และ ระดับการศึกษาของครูผู้สอนดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนครู จำแนกเป็นระดับการศึกษา โรงเรียนคอนหวายราษฎร์บำรุง
ปีการศึกษา 2547

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปริญญาโท	-	-
2. ปริญญาตรี	10	90.91
3. พิเศษมัธยม (พ.ม.)	-	-
4. ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)	1	9.09
5. ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)	-	-
รวม	11	100.00

ข้อมูลปีการศึกษา 2547

จำนวนครูทั้งหมด 11 คน ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และจบการศึกษาระดับ ป.กศ.สูง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

1. การประกอบอาชีพ ชาวบ้านคอนสวรรค์ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คือ การทำนาและเลี้ยงสัตว์ เพราะลักษณะภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ โดยอาศัยแหล่งน้ำจากลำน้ำชีและลำน้ำป่าว และน้ำฝนตามธรรมชาติ ประชาชนสามารถทำนาได้ปีละ 1 ครั้ง คือ นาปีมีพื้นที่ทำนาประมาณ 2,000 ไร่ ได้ผลผลิตของหมู่บ้านประมาณ 120,000 ตัน ขายไปประมาณ 80,000 ตัน เก็บไว้รับประทานประมาณ 40,000 ตัน ทั้งหมู่บ้านใช้ปุ๋ยเคมีประมาณ 4,000 กระสอบ ดังนั้น เศรษฐกิจของหมู่บ้านส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับการทำนา ส่วนการประกอบอาชีพรองลงมา คือการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ และสุกร ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพเสริมจากการทำนา โดยราคาขึ้นอยู่กับกลไกของการตลาด ปัจจุบันชาวบ้านส่วนหนึ่งได้ทำอาชีพตัดเย็บกระเป๋าเป็นอาชีพหลัก สามารถทำรายได้ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างสบาย

2. รายได้ ประชากรของบ้านคอนสวรรค์ มีรายได้ส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การรับจ้างทั่วไป การค้าขาย และการประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยมีรายได้ต่อปีของประชากรบ้านคอนสวรรค์ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายได้ต่อปีของประชากรบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

รายได้ (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
10,000 – 20,000	-	-
20,001 – 30,000	-	-
30,001 – 40,000	42	29.58
40,001 – 50,000	65	45.77
50,001 – 100,000	10	7.04
100,001 ขึ้นไป	25	17.61
รวม	142	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า รายได้ต่อปีของประชากรบ้านคอนสวรรค์ ส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 40,0001 - 50,000 บาท จำนวน 65 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 45.77 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 42 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 29.58 น้อยที่สุดมีรายได้ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท จำนวน 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.04

ด้านวัฒนธรรม ประเพณี

ชาวบ้านคอนสวรรค์ ถือประเพณีเก่าแก่ของชาวอีสาน โดยนิยมจัดเป็นเดือน ๆ เริ่มจากเดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ประเพณีในรอบปี ของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงถึง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

เดือน	ประเพณี
มกราคม	บุญขึ้นปีใหม่
กุมภาพันธ์	บุญข้าวจี่
มีนาคม	บุญสะเทวด(บุญเดือนสี่)
เมษายน	บุญสงกรานต์
มิถุนายน	บุญบวช
กรกฎาคม	บุญเข้าพรรษา
สิงหาคม	บุญข้าวประดับดิน
กันยายน	บุญข้าวสาก
ตุลาคม	บุญออกพรรษา
พฤศจิกายน	บุญกฐิน
ธันวาคม	บุญส่งท้ายปีเก่า

จากตารางที่ 7 พบว่า ชาวบ้านคอนสวรรค์ ยังรักษาประเพณีของชาวอีสานดั้งเดิม แต่ก็มีการปรับเปลี่ยนตามสมัยนิยมบ้าง เช่น เดือนมกราคม มีประเพณีบุญขึ้นปีใหม่ และเดือนธันวาคม มีบุญส่งท้ายปีเก่า เป็นต้น สำหรับเดือนพฤษภาคม ไม่มีบุญประเพณีแต่ประการใด และประเพณีส่วนมากจะเป็นพิธีกรรมทางพุทธศาสนา

ข้อมูลด้านอื่น ๆ

บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแห่งที่ชาวบ้านใช้ในการอุปโภค และ ยังมีแหล่งน้ำบาดาลที่ชาวบ้านใช้ได้ตลอดทั้งปี ข้อมูลด้านแหล่งน้ำของบ้านคอนสวรรค์ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แหล่งน้ำของบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งน้ำ	จำนวน	สภาพการใช้	หมายเหตุ
1. บ่อน้ำตื้น	-	-	
2. บ่อน้ำบาดาลน้ำตื้น	15 บ่อ	ใช้ได้ตลอดปี	
3. บ่อน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรธรณี	2 บ่อ	ใช้ได้ตลอดปี	
4. หนองน้ำ	-	-	
5. โอน้ำขนาดใหญ่	290 ไบ	ใช้ได้ตลอดปี	

จากตารางที่ 8 พบว่า ชาวบ้านคอนสวรรค์อาศัยแหล่งน้ำอุปโภค บริโภค จากแหล่งน้ำ บ่อน้ำบาดาล น้ำตื้น และของกรมทรัพยากรธรณี สำหรับโอน้ำขนาดใหญ่ใช้สำหรับรองน้ำฝนไว้ดื่มได้ตลอดปี

2.2 บ้านคอนหวาย

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เดิมได้ย้ายมาจากบ้านงอนโนนทันบ้านเก่า ซึ่งบ้านงอนถูกไฟเผาผลาญไปทั้งหมด บ้านคอนหวายแต่ก่อนเป็นดอนซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของบ้านงอน มีพ่อใหญ่เมืองฮาม พ่อใหญ่ตาแสง พ่อใหญ่ขุนศรี พ่อใหญ่เมืองอินทร์ พ่อใหญ่อินทิสาร พ่อใหญ่แก้วพ่อใหญ่คำแสน พ่อใหญ่หมื่นสี พ่อใหญ่เมืองผศ เก้าครอบครัวได้พาลูกหลานมาตั้งถิ่นฐานก่อนที่จะถูกไฟเผาหมดสิ้นไป

สาเหตุที่ตั้งชื่อว่าบ้านคอนหวายเพราะว่า เป็นที่ดอนมีดินหวายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงได้ตั้งชื่อว่าบ้านคอนหวาย เมื่อปี พ.ศ. 2411

บุคคลสำคัญของหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

1. พ่อใหญ่เมืองฮาม
2. พ่อใหญ่ตาแสง
3. พ่อใหญ่ขุนศรี
4. พ่อใหญ่อาจสามารถ
5. พ่อใหญ่ที พิมพรัตน์
6. พ่อใหญ่สวน เข็มยาสัดย์
7. พ่อใหญ่ควน ศรีเสมอ
8. พ่อใหญ่บุญ พิมพรัตน์
9. พ่อใหญ่ทอง เข็มชัย
10. พ่อใหญ่มณี อรัญสาร

ต่อมาเมื่อปี 2535 ได้แยกหมู่บ้านออกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ 9 และหมู่ 14 และเมื่อปี 2544 หมู่ 9 ได้แยกออกเป็นหมู่ 17 ซึ่งมีผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ นายชม เหมชานาน บ้านคอนหวายมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,000 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำนา 3,500 ไร่ ที่อยู่อาศัย ประมาณ 300 ไร่ ที่ทำสวน ประมาณ 100 ไร่ ที่สาธารณะและแหล่งน้ำ ประมาณ 100 ไร่

สภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสังคม

1. อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ จรดบ้านโคกล่าม

ทิศใต้ จรดบ้านแวง

ทิศตะวันออก จรดบ้านสี่ถาน

ทิศตะวันตก จรดบ้านสวนโคก และ บ้านเมย

ห่างจากอำเภอกลมไย ประมาณ 14 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์

ประมาณ 14 กิโลเมตร สภาพพื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการเกษตร ทำนาปี นาปรัง ทำสวนและเลี้ยงสัตว์

2. ทรัพยากรธรรมชาติ มีหนองน้ำชื่อ หนองอีจ้อย เป็นแหล่งจับปลาน้ำจืดของชุมชน ภายในตำบลลงสิง หนองประมง หนองปู่พืม และหนองสิม เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในเทศกาลลอยกระทงของชาวบ้านคอนหวาย

บ่อน้ำดื่ม ชาวบ้านเรียกกันว่า ส้างกกจิก เป็นบ่อที่ใช้บริโภคกันมาเป็นเวลานาน และมีหลายหมู่บ้านที่ใช้น้ำจากบ่อนี้ในการบริโภค

ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ดงบ้านเมฆและดงโคกศรี ใช้ในการหาฟืนและหาของป่า

3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สำคัญ คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ทั้งในด้านที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และดินเค็ม ปัญหา rong ลงมา คือ ทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีความไม่พอคิระหว่างปริมาณน้ำมากเกินไป จนเกิดน้ำท่วมในช่วงฤดูฝน และปริมาณน้ำน้อยเกินไปจนเกิดภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

สภาพปัจจุบันของหมู่บ้าน

1. อาชีพชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ส่วนมากมีอาชีพทำการเกษตร คือ การทำนา เลี้ยงสัตว์ เมื่อสิ้นสุดฤดูทำนา ชาวบ้านได้หันไปประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย และเป็นแรงงานผลิตกระเป่าในชุมชน ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านคอนหวายอีกอาชีพหนึ่ง ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 อาชีพของราษฎรในหมู่บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาชีพ	ครอบครัว	ร้อยละ
ทำการเกษตร	96	78.04
รับราชการ	12	9.76
ค้าขาย	5	4.07
รับจ้าง	6	4.88
ธุรกิจส่วนตัว(ช่างไม้/ช่างปูน/อุตสาหกรรมในครัวเรือน)	4	3.25
รวม	123	100.00

จากตาราง ที่ 9 พบว่า อาชีพของราษฎรบ้านคอนหวาย ส่วนมากประกอบอาชีพทำการเกษตรจำนวน 96 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 78.04 รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ จำนวน 12 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 9.76 และน้อยที่สุดคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว เช่น ช่างไม้ ช่างปูน หรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน จำนวน 4 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3.25

2. ประชากร

ลักษณะประชากร บ้านคอนหวาย มีประชากรทั้งหมด 526 คน จำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 52.28 เพศหญิง จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 47.71 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 29 ปี 1 วัน – 34 ปีเต็ม คิดเป็นร้อยละ 11.98 รองลงมาอายุอยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า 5 ปี และ 24 ปี 1 วัน – 29 ปีเต็ม คิดเป็นร้อยละ 9.70 และ กลุ่มอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 54 ปี 1 วัน – 59 ปีเต็ม คิดเป็นร้อยละ 3.81 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เพศและช่วงอายุของประชากร หมู่บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	275	52.28
- หญิง	251	47.72
ช่วงอายุ		
น้อยกว่า 5 ปี	51	9.70
5 ปี 1 วัน – 9 ปี	36	6.84
9 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	34	6.46
14 ปี 1 วัน – 19 ปีเต็ม	31	5.90
19 ปี 1 วัน – 24 ปีเต็ม	44	8.36
24 ปี 1 วัน – 29 ปีเต็ม	51	9.70
29 ปี 1 วัน – 34 ปีเต็ม	63	11.98
34 ปี 1 วัน – 39 ปีเต็ม	40	7.61
39 ปี 1 วัน – 44 ปีเต็ม	46	8.74
44 ปี 1 วัน – 49 ปีเต็ม	28	5.32
49 ปี 1 วัน – 54 ปีเต็ม	33	6.27
54 ปี 1 วัน – 59 ปีเต็ม	20	3.81
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	49	9.31
รวม	526	100.00

จากการศึกษาเอกสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลคงถึง พ.ศ. 2547 เรื่องการจัดทำระบบ ข้อมูลสถิติระดับระดับท้องถิ่น พบว่า ชาวบ้านคอนหวาย มีระดับการศึกษาดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงถึง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์
จำแนกเป็นระดับการศึกษาสูงสุด ปีการศึกษา 2547

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	263	77.58
2. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า(ม.1- ม.3)	12	3.55
3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	20	5.91
4. อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	18	5.30
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ปริญญาตรี	19	5.60
6. สูงกว่าปริญญาตรี	7	2.06
รวม	339	100.00

จำนวนประชากรชาวบ้านคอนหวายที่สำรวจได้ ทั้งหมด 339 คน ส่วนมากจบการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 77.58 และ รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ม.4- ม.6,ปวช, ปกศ.) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.91 และ ระดับการศึกษาที่ประชากรจบน้อยที่สุด คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06

ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

1. การประกอบอาชีพ ชาวบ้านคอนหวายส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คือ การทำนาและเลี้ยงสัตว์ เพราะลักษณะภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพโดยอาศัยแหล่งน้ำจากลำน้ำชีและลำน้ำป่าว และน้ำฝนตามธรรมชาติ ประชาชนสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง คือ ปลูกข้าวนาปี ประมาณเดือน พฤษภาคม มีพื้นที่ทำนาประมาณ 561 ไร่ โดยทำการปลูกข้าวเจ้า 437 ไร่ และเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเหนียว 124 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 300/ไร่ กิโลกรัม ปลูกข้าว นาปรัง ประมาณเดือน มกราคม มีพื้นที่ทำนาปรังประมาณ 377ไร่ ดังนั้น เศรษฐกิจของหมู่บ้านส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับการทำนา ส่วนการประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพเสริมจากการทำนา คือ การเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่ และสุกร โดยราคาขึ้นอยู่กับกลไกของการตลาด ปัจจุบันชาวบ้านส่วนหนึ่งได้ทำอาชีพตัดเย็บกระเป๋าเป็นอาชีพหลัก สามารถทำรายได้ให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างสบาย

2. รายได้ ประชากรของบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายได้ส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การรับจ้างทั่วไป การค้าขาย และการประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยมีรายได้ต่อปี ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 รายได้ต่อปีของประชากรบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

รายได้/ปี (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	4	3.25
10,000-19,999 บาท	9	7.32
20,000-29,999 บาท	32	26.02
30,000-49,999 บาท	34	27.64
50,000-99,999 บาท	29	23.58
100,000-499,999 บาท	15	12.19
มากกว่า 50,000 บาท	-	-
รวม	123	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า รายได้ต่อปีของประชากรบ้านคอนหวาย ส่วนมากมีรายได้ระหว่าง 30,000-49,999 บาท จำนวน 34 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 27.64 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 20,000-29,999 บาท จำนวน 32 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 26.02 น้อยที่สุดมีรายได้ระหว่างต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 4 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3.25

2. กระบวนการผลิตกระเป๋

2.1 บ้านดอนสวรรค์

กระบวนการผลิตของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตกระเป๋ของบ้านดอนสวรรค์ โดยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาของการประกอบอาชีพผลิตกระเป๋า ของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพัฒนาการความเป็นมาเป็นลำดับ ซึ่งการผลิตกระเป๋าโดยใช้วัตถุดิบต่าง ๆ คือ ผ้า แผ่นยาง และกระดาษ มาตัดแล้วเย็บเป็นกระเป๋า สำหรับสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษตามรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่กำหนดขึ้นเอง และได้รับการออกแบบจากลูกค้า มีวิธีการออกแบบและวิธีการตัดเย็บทั้งที่ไม่ซับซ้อน คือเป็นแบบง่าย ๆ จนถึงรูปแบบที่ซับซ้อนมีขั้นตอนที่หลากหลาย การตัดเย็บกระเป๋าจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยทักษะและความสำคัญในการเรียนรู้เป็นพิเศษ โดยกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ได้มีลำดับประวัติความเป็นมาในด้านการเรียนรู้การทำกระเป๋า แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะการศึกษาเรียนรู้จากสถานประกอบการ จากการสัมภาษณ์นายประเสริฐ พาโพพันธ์ (2548 : สัมภาษณ์) ทำให้ทราบว่า การเริ่มต้นศึกษาเรียนรู้วิธีการตัดเย็บกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ นี้เริ่มต้นจากการที่ นายประเสริฐ พาโพพันธ์ สมาชิกในหมู่บ้าน ได้อพยพเดินทางเข้าไปทำงานทำในกรุงเทพมหานคร และได้ทำงานที่โรงงานผลิตกระเป๋า แคนดี้ บอนนี่ (Dandy Bony) กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2528 โดยงานที่ได้รับมอบหมายแรกเริ่มในตำแหน่งคนงานมีหน้าที่ในการตัดผ้า ทากาว และ การเตรียมส่วนประกอบต่าง ๆ ของกระเป๋า ตำแหน่งนี้เรียกกันตามศัพท์ของคนในโรงงานว่า "งานหน้าจักร" การทำงานในตำแหน่งนี้ทำให้นายประเสริฐ พาโพพันธ์ มีเงินเดือนเป็นรายได้จากโรงงานเดือนละ 4,000 บาท ซึ่งเพียงพอเฉพาะเป็นค่าดำรงชีพในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น จนถึงปี พ.ศ.2538 จากการที่นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ได้รับความไว้วางใจจากนายจ้างให้เลื่อนขึ้นเป็นคนเย็บจักร มีรายได้จากโรงงานเดือนละ 6,000 บาท การได้มีโอกาสเป็นคนเย็บจักรนี้เอง ทำให้ นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ เกี่ยวกับการเย็บกระเป๋า และเมื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์และเทคนิคต่างๆ ในการเย็บกระเป๋าจนเกิดทักษะและความชำนาญในการทำงาน นับจากวันที่เข้าไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร เป็นเวลารวม 11 ปี กระทั่งปี พ.ศ. 2539 นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ได้ตัดสินใจเดินทางกลับมาประกอบกิจการเย็บกระเป๋าที่บ้านคอนสวรรค์ โดยได้นำเงินออมจากการรับจ้างประมาณ 40,000 บาท นำมาจัดซื้อจักรและอุปกรณ์ต่างๆ พร้อมทั้งปรับปรุงได้ทุนบ้านให้สามารถใช้เป็นที่เย็บกระเป๋าในบ้าน โดยยังรับงานทำกระเป๋ามาจากโรงงาน แคนดี้ บอนนี่ (Dandy Bony) กรุงเทพมหานคร งานที่ได้รับมาผลิตส่วนใหญ่เป็นกระเป๋าเดินทาง ทางโรงงานจะเป็นผู้จัดส่งวัตถุดิบต่าง ๆ ได้แก่ ผ้า ซิป และ โครงกระเป๋า มาให้ และคิดค่าแรงในการผลิตกระเป๋าส่งใบละ 18 - 25 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความซับซ้อน ความยากง่าย และวัสดุที่ใช้ โดยการเย็บกระเป๋าในระยะแรกที่มีการรับงานเย็บกระเป๋าทำที่บ้านคอนสวรรค์นั้น มีแรงงานช่วยงาน 3 คน ได้แก่ นายประเสริฐ พาโพพันธ์ นางสมประสงค์ พาโพพันธ์ภรรยา และนายบุญชัย เปานาเรียงซึ่งเป็น

ลูกพี่ลูกน้อง ทั้งสามคน ได้ช่วยกันทำงานเย็บกระเป๋า โดยแบ่งหน้าที่หลักคือ นายประเสริฐ พาโพพันธ์ เป็นผู้ตัดเย็บและออกแบบกระเป๋า นางสมประสงค์ พาโพพันธ์ และนายบุญชัย เปานาเรียง เป็นผู้ตัดหนัง ตามแบบ ตัดด้ายและตรวจสอบคุณภาพชิ้นงานที่ผลิต การผลิตกระเป๋า ในระยะแรกที่เป็นกรรับงานมาจาก โรงงาน แคนดี้ บอนนี่ (Dandy Bony) กรุงเทพมหานครนี้ สามารถสร้างรายได้ระหว่าง 6,000 - 10,000 บาทต่อคนต่อเดือน เมื่อเทียบกับค่าครองชีพในชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วทำให้ครอบครัวของนายประเสริฐ พาโพพันธ์มีเงินเก็บมากขึ้น นอกจากนี้ประสบการณ์ในการ ตัดเย็บกระเป๋าและการได้เรียนรู้ธุรกิจการทำกระเป๋า ทำให้นายประเสริฐ พาโพพันธ์ คิดจะทำเป็นธุรกิจส่วนตัวเพื่อเพิ่มรายได้จากผลกำไรที่เพิ่มขึ้น

2. ระยะการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการและขยายกิจการของ นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ที่ชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปี พ.ศ. 2542 ทำให้นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ลงทุนในการประกอบกิจการ โดยลงทุนในส่วนของสถานที่และอุปกรณ์ที่ลงทุนครั้งเดียว มีรายละเอียดดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 การปรับปรุงและการลงทุนในการประกอบการผลิตกระเป๋า ของบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับรายการ	รายการ	จำนวน	ราคา	ร้อยละ
1	จักรใหญ่	1	40,000	12.08
2	จักรกลาง	4	26,000	7.85
3	จักรเล็ก	1	15,000	4.54
4	ต่อเติมอาคาร	-	250,000	75.53
	รวม		331,000	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่าการลงทุนหลักของการกลับมาประกอบกิจการตัดเย็บกระเป๋าที่บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปี พ.ศ. 2542 นั้น นายประเสริฐ พาโพพันธ์ได้ใช้เงินลงทุนในด้านการต่อเติมอาคาร โดยใช้งบประมาณ 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.53 ของเงินลงทุนทั้งหมด ส่วนอีก 81,000 เป็นเงินลงทุนในการซื้อจักรเย็บขนาดต่าง ๆ คิดเป็น ร้อยละ 24.47 ของเงินลงทุนทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นการซื้อจักรขนาดใหญ่ 1 หลัง ราคา 40,000 บาท จักรขนาดกลาง 4 หลัง ราคา รวม 26,000 บาท และจักรขนาดเล็ก 1 หลัง ราคา 15,000 บาท

การลงทุนประกอบกิจการตัดเย็บกระเป๋าเป็นธุรกิจส่วนตัวได้ลงทุนเบื้องต้นเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 331,000 บาท แบ่งเป็น เงินจากการกู้ยืมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 100,000 บาท ส่วนอีก จำนวน 231,000 บาทนั้น เป็นเงินทุนเก็บสะสมของนายประเสริฐ พาโพพันธ์และภรรยา จากการนำธุรกิจการตัดเย็บกระเป๋าเข้ามาทำในหมู่บ้านทำให้มีสมาชิกในชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์มาร่วมทำกระเป๋าจำนวนหลายครัวเรือน จึงเกิดการจัดตั้งกลุ่มตัดเย็บกระเป๋าบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอ กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ การดำเนินงานของกลุ่มโดยมีนางสมประสงค์ พาโพพันธ์ เป็นประธานกลุ่ม มีการบริหารจัดการ การแบ่งหน้าที่หลักเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มในระยะแรกโดยมีการจัดแบ่งหน้าที่ในการดูแลองค์กรโดย นายประเสริฐ พาโพพันธ์ ทำหน้าที่หลักในส่วนของการออกแบบและผลิต ส่วนนางสมประสงค์ พาโพพันธ์ เป็นฝ่ายทำการตลาด ดังนั้นจึงเกิดการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการผลิตกระเป๋าให้กับคนในชุมชน และได้มีการเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการทำกระเป๋าแบบต่าง ๆ ขึ้นในกลุ่ม จากเดิมที่เป็นเพียงการตัดเย็บกระเป๋าเดินทาง จึงได้มีการออกแบบกระเป๋ารูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ กระเป๋าใส่เอกสาร กระเป๋าถือแฟชั่น และกระเป๋าสตางค์ ปัจจุบันกลุ่มตัดเย็บกระเป๋าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีทั้งหมด 20 คน (สมประสงค์ พาโพพันธ์. 2548 : สัมภาษณ์)

อุปกรณ์และวัตถุดิบที่ใช้

อุปกรณ์และวัตถุดิบที่ใช้สำหรับผลิตกระเป๋า ของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มตามลักษณะการลงทุน คือ อุปกรณ์ที่ลงทุนครั้งเดียว และวัตถุดิบ อุปกรณ์ที่ลงทุนเป็นงวดๆ มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการผลิตกระเป๋าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. อุปกรณ์ที่ลงทุนครั้งเดียว มี 7 ชนิด

1.1 สถานที่ผลิต เป็นบริเวณที่ใช้ในการดำเนินการผลิตกระเป๋า จากการศึกษาพบว่าสมาชิกในกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จะใช้พื้นที่ได้ทุนบ้านเป็นสถานที่ในการผลิตกระเป๋า ซึ่งจะมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานของบริเวณในส่วนการผลิตออกเป็น 3 ส่วนจากพื้นที่ที่เป็นพื้นคอนกรีต ประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้เก็บวัตถุดิบที่ซื้อมาจากแหล่งต่าง ๆ และใช้เป็นที่ในการผลิตกระเป๋าที่มีการประกอบเสร็จสมบูรณ์รอการเข้ามารับของลูกค้า การแบ่งพื้นที่ในส่วนนี้จะใช้พื้นที่ประมาณ 3 ใน 10 ส่วน ของพื้นที่ที่เป็นพื้นคอนกรีต ส่วนที่สองเป็นพื้นที่ทำงานของแรงงานและผู้ประกอบการ

โดยมีการแบ่งพื้นที่ในการทำงานนี้ประมาณ 5 ใน 10 ส่วนของพื้นที่ที่เป็นพื้นคอนกรีต พื้นที่ส่วนนี้จะเป็นบริเวณที่ตั้งของจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น จักร กรรไกร แปรงทากาว ค้ายเย็บ แบบกระเป๋าคีมตัด และชิ้นส่วนประกอบประกอบ ส่วนที่สามเป็นพื้นที่ทำงานที่สร้างเหตุก่อรำคาญ เนื่องจากในกระบวนการผลิต จะมีขั้นตอนในการเจาะที่ต้องใช้สว่าน การตอกกระดุมซึ่งจะทำให้เกิดเสียงดัง นอกจากนี้บางขั้นตอนเช่นการตัดสายกระเป๋าค้วยด้วยความร้อนยังก่อให้เกิดควัน จึงมีการเลือกใช้พื้นที่ด้านนอกห้องที่อากาศถ่ายเทได้สะดวกในการใช้เป็นพื้นที่ทำงานที่สร้างเหตุก่อรำคาญ การจัดแบ่งพื้นที่ในการทำงานนี้ประมาณ 2 ใน 10 ส่วนของพื้นที่ที่เป็นพื้นคอนกรีต

1.2 จักรโรงงาน เป็นจักรที่ใช้ระบบกระแสไฟฟ้าผ่านมอเตอร์ เพื่อช่วยให้การเย็บกระเป๋าสารทำได้รวดเร็ว และมีความสะดวกยิ่งขึ้น สำหรับการประกอบกระเป๋าค้วย การเย็บชิ้นงานติดกัน การเย็บซิปกับชิ้นงาน การเย็บสายหรือหูกระเป๋าค้วย การเย็บผ้าซับใน ในการเย็บกระเป๋าค้วย จักรโรงงานจะมีการเลือกใช้เส้นด้าย 2 ชนิด คือ ด้ายมัน เป็นเส้นด้ายที่ใช้สำหรับเย็บกระเป๋าค้วยส่วนที่ต้องมองเห็นภายนอก โดยเน้นเพื่อให้เกิดความสวยงามเป็นหลัก และด้ายไนลอน เป็นด้ายที่ใช้เย็บกระเป๋าค้วยในส่วนที่ต้องการความแข็งแรง ส่วนใหญ่จะใช้ในการเย็บกระเป๋าค้วยเอกสาร การผลิตกระเป๋าค้วยของกลุ่มผลิตกระเป๋าค้วยชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจักรโรงงานทั้งสิ้น 10 หลัง เป็นจักรประจำที่กลุ่ม 6 หลัง และอยู่ที่บ้านสมาชิกอีก 4 หลัง มีจักรใหญ่ 2 หลัง จักรกลาง 6 หลัง และจักรเล็ก 2 หลัง จักรและด้ายสั่งซื้อจากกรุงเทพมหานคร

1.3 กรรไกร เป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการตัดชิ้นส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตกระเป๋าค้วย คือใช้ในการตัดผ้า แผ่นยาง และชิ้นงานที่ถูกเย็บต่อกันยาว ๆ อย่างหูกระเป๋าค้วย ตัดผ้าหรือด้ายที่เกินความต้องการออก ในกลุ่มมีการใช้กรรไกรทั้งสิ้นประมาณ 20 ปาก โดยมีการสั่งซื้อกรรไกรเหล็กจากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4 ฆ้อน เป็นฆ้อนเหล็กขนาดเล็กใช้สำหรับตอกหมุดยึดส่วนต่าง ๆ ของกระเป๋าค้วย เช่น หมุดยึดหูกระเป๋าค้วยแพ้นให้ติดกับตัวกระเป๋าค้วย หรือชิ้นงานที่ต้องใช้การทุบเพื่อปรับรูปให้เข้าที่ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการใช้ฆ้อนประมาณ 5 หัว ผู้ผลิตกระเป๋าค้วยมีการสั่งซื้อฆ้อนจากร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.5 สว่าน เป็นสว่านไฟฟ้าสำหรับเจาะกระเป๋าค้วยเอกสารสำหรับสอดหมุดยึดระหว่างโครงกระเป๋าค้วยกับชิ้นงานที่เย็บเป็นตัวกระเป๋าค้วยก่อนที่จะตอกด้วยฆ้อนให้แน่น ในการผลิตกระเป๋าค้วยมีการใช้สว่าน 3 ตัว โดยมีการสั่งซื้อสว่านจากร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.6 มีดคัดเตอร์ ใช้ตัดชิ้นงานตามแบบ เช่น กระดาษ หรือแผ่นยาง มีดคัดเตอร์ จะช่วยให้การตัดชิ้นงานตรงและเรียบร้อยกว่าการใช้กรรไกร ในการผลิตกระเป๋าที่มีการใช้มีดคัดเตอร์ ประมาณ 4 อัน โดยสั่งจากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

1.7 ไม้บรรทัดเหล็ก ใช้สำหรับการตีเส้นออกแบบชิ้นงานและการวัดขนาดชิ้นงาน ในการผลิตกระเป๋าที่มีการใช้ไม้บรรทัดประมาณ 3 อัน โดยสั่งซื้อจากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2. วัตถุดิบและอุปกรณ์ที่ลงทุนเป็นงวด ในการผลิตกระเป๋าแต่ละแบบของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงดิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีจำนวนของวัตถุดิบในการผลิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ความมากน้อยของจำนวนวัตถุดิบขึ้นอยู่กับแบบที่กำหนดไว้ สามารถแบ่งวัตถุดิบในการผลิตออกเป็นกลุ่มหลักจำนวน 5 กลุ่ม โดยวัตถุดิบแต่ละชนิดจะมีแหล่งที่มาแตกต่างกัน ส่วนใหญ่ต้องมีการสั่งซื้อล่วงหน้าประมาณ 2 วันถึง 1 สัปดาห์ ขึ้นกับว่าจะสั่งวัตถุดิบอะไรจากที่ไหน วัตถุดิบในการผลิตแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ผ้าสำหรับตัดกระเป๋า กลุ่มผลิตกระเป๋าจะสั่งซื้อผ้าชนิดต่าง ๆ คือผ้าไหม ผ้าไหมเทียม และผ้าทอลวดลายต่าง ๆ โดยจะมีแหล่งจัดซื้อหลัก คือ จากร้านค้าส่งบ้านโพนงาม อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านดอนสวรรค์ 16 กิโลเมตร ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับชนิดของผ้า ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ราคาผ้าสำหรับตัดกระเป๋า

ลำดับรายการ	ชนิดผ้า	ขนาด	ราคาต่อหน่วย
1	ผ้าไหม	90 X 200 ซม.	400 - 600 บาท/ผืน
2	ผ้าไหมเทียม	90 X 200 ซม.	300 บาท/ผืน
3	ผ้าฝ้ายทอลวดลาย	90 X 200 ซม.	150 บาท/ผืน
4	ผ้าสีทอลวดลาย (ม้วน)	กว้าง 120 ซม.	60 บาท/เมตร

จากตารางที่ 14 พบว่า ผ้าที่ใช้สำหรับตัดกระเป๋าชนิดต่างๆ มีราคาที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดและขนาดของผ้า โดยการใช้ผ้าสำหรับตัดกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าบ้านดอนสวรรค์มีทั้งชนิดที่คิดราคาต่อหน่วยเป็นผืน ได้แก่ ผ้าไหม ผ้าไหมเทียม และผ้าฝ้ายทอลวดลาย โดยราคาของผ้า

ชนิดนี้มีราคา 150 - 600 บาท/ผืน นอกจากนี้ยังมีผ้าที่คิดราคาต่อหน่วยเป็นเมตร ได้แก่ผ้าสีละลาย โดยราคาของผ้าชนิดนี้มีราคา 60 บาท/เมตร

ชนิดและจำนวนในการสั่งซื้อผ้าสำหรับการตัดเย็บกระเป๋าของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับคำสั่งซื้อของลูกค้า ซึ่งกลุ่มตัดเย็บกระเป๋าต้องไปสั่งและไปรับผ้าจากร้านค้าส่งบ้าน โพนงามเอง มีค่าใช้จ่ายในการไปสั่งซื้อต่อครั้งประมาณ 100 บาท

2.2 แผ่นยางใช้สำหรับทำตัวกระเป๋า เป็นแผ่นยางที่ทำให้กระเป๋าที่ผลิตมีลักษณะรูปทรงตามต้องการ ส่วนใหญ่แผ่นยางจะถูกนำมาใช้ในการทำตัวกระเป๋าเป็นหลัก เนื่องจากแผ่นยางมีคุณสมบัติที่ยืดหยุ่น แล้วจึงปิดทับแผ่นยางด้วยผ้าสีต่าง ๆ แผ่นยางที่ใช้ในการทำกระเป๋าของกลุ่มจะสั่งจากกรุงเทพมหานคร ตามปริมาณที่ต้องใช้ แผ่นยางหนึ่งแผ่นจะมีขนาด 120 X 240 X 0.3 เซนติเมตร สีดำ ราคาแผ่นละ 36 บาท ขายส่งเป็นมัด ๆ ละ 25 แผ่น

2.3 กระดาษแข็ง เป็นวัตถุดิบที่ใช้สำหรับทำโครงกระเป๋าถือขนาดเล็ก และใช้ในการทำแบบกระเป๋า กระดาษแข็งที่ใช้ในการตัดเย็บกระเป๋าของกลุ่ม มีขนาด 120 X 240 X 0.4 เซนติเมตร การสั่งซื้อกระดาษสำหรับตัดเย็บกระเป๋าของกลุ่มจะมีการสั่งซื้อ โดยสั่งจากกลุ่มสตรีแม่บ้าน บ้าน คอนหวาย ราคาแผ่นละ 35 บาท

2.4 กาว เป็นวัตถุดิบที่ใช้สำหรับติดแผ่นผ้าละลายและแบบต่าง ๆ กับแผ่นยางหรือแผ่นกระดาษแข็ง เพื่อทำเป็นตัวกระเป๋า กาวที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระเป๋านี้จะเป็นกาวน้ำสีเหลืองขุ่น มีความข้นและเหนียวแต่ละลายน้ำได้ง่าย เรียกว่า ชั่งกาว ทำจากยางพาราผสมน้ำมันก๊าด การสั่งซื้อกาวในการทำกระเป๋านั้นจะสั่งจากกรุงเทพมหานคร ขนาดบรรจุถังละ 12 กิโลกรัม ราคาถังละ 300 บาท

2.5 วัตถุดิบตกแต่งเบ็ดเตล็ด เป็นวัตถุดิบที่ใช้ตกแต่งกระเป๋า โดยจะมีการเลือกใช้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแบบที่กำหนด วัตถุดิบประเภทนี้ได้แก่ ซิป หูกระเป๋าแบบต่าง ๆ เช่นเหล็กหรือไม้ กระดุม ตรายัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น วัตถุดิบเหล่านี้จะมีแหล่งซื้อหลายที่ ส่วนใหญ่จะสั่งจากกรุงเทพมหานคร เป็นหลัก ยกเว้นหูกระเป๋าที่เป็นไม้จะสั่งจากเชียงใหม่ ตรายัญลักษณ์ที่เป็นผ้าปักจะสั่งทำที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีราคาไม่แน่นอนขึ้นกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและรูปแบบที่ลูกค้ากำหนด

การออกแบบและประเภทผลิตภัณฑ์

จากการผลิตกระเป๋า ของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ที่ต้องส่งจำหน่ายโดยตรงให้กับลูกค้า เจ้าของกิจการร้านจำหน่าย และลูกค้าปลีก มีขั้นตอนในการออกแบบรูปทรงของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ กัน ซึ่งขั้นตอนการ

ออกแบบรูปทรงของกระเป๋าคือองกระทำเอง และมีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตดังนี้ (สมประสงค์ พาโพพันธ์. 2548:สัมภาษณ์)

1. การออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของลูกค้าที่สำคัญ เนื่องจากความต้องการของลูกค้าส่วนใหญ่เกิดจากการออกแบบที่สามารถสร้างความพึงพอใจได้มากที่สุด นอกเหนือจากฝีมือการตัดเย็บและราคาที่ย่อมเยาถูก วิธีการออกแบบกระเป๋าของกลุ่มผลิตภัณฑ์บ้านคอนสวรรค์ มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1 การออกแบบโดยผู้ประกอบการ โดยมีการศึกษาจากกระเป๋าตามที่ว่า ๆ เช่นหนังสือแฟชั่น หรือออกแบบตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้ผลิต หรือการเสาะแสวงหาแบบกระเป๋าที่ต่าง ๆ หรือรูปทรงต่าง ๆ มาเป็นต้นแบบหรือดัดแปลงบางส่วน เช่น ลักษณะกระเป๋าจากแบบหนึ่ง หูจับจากแบบหนึ่งหรือออกแบบใหม่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่ม แล้ว โดยผู้ออกแบบหลักของกลุ่มคือนายประเสริฐ พาโพพันธ์ หลังจากที่ได้แบบกระเป๋าที่ลงตัวจะเป็นขั้นตอนการทำต้นแบบโดยวาดลงบนกระดาษแข็ง แล้วส่งไปให้แผนกตัดแผ่นยางหรือแผ่นกระดาษซึ่งจะเป็นผู้ตัดแผ่นยางหรือแผ่นกระดาษตามแบบแล้วทากาวติดแผ่นผ้าต่อไป จากการศึกษาพบว่าแบบที่ออกแบบโดยกลุ่มจะเป็นแบบที่สร้างตามกระแสนิยมและเน้นเพื่อการจำหน่ายให้กับผู้ค้าส่งตามชุมชนแหล่งต่าง ๆ

1.2 การออกแบบโดยลูกค้า จากความต้องการแบบเจาะจงของลูกค้าที่ได้กำหนดลักษณะและประโยชน์ใช้สอยไว้แล้ว ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดแบบมาให้กลุ่ม หลังจากนั้นนายประเสริฐ พาโพพันธ์ จะเป็นผู้ถอดแบบ กำหนดขนาดที่แน่นอน แล้ววาดแบบเขียนแบบใหม่ลงบนกระดาษแข็งแล้วส่งไปให้แผนกตัดแผ่นยางหรือแผ่นกระดาษซึ่งจะเป็นผู้ตัดแผ่นยางหรือแผ่นกระดาษตามแบบแล้วทากาวติดแผ่นผ้าต่อไป จากการศึกษาพบว่ากลุ่มลูกค้าที่กำหนดแบบมาให้มักจะเป็นลูกค้ารายใหญ่ที่สั่งงานครั้งละมาก ๆ เช่น ลูกค้าจากต่างประเทศ หน่วยราชการ หน่วยงานเอกชน เป็นต้น

2. ประเภทผลิตภัณฑ์กระเป๋า เนื่องจากกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบ การตัดเย็บ จากการศึกษาพบว่า แบบกระเป๋ามี 3 กลุ่มหลักคือ

2.1 กระเป๋าใส่เอกสาร เป็นกระเป๋าถือมีสายสะพาย มีzipเปิดกระเป๋าด้านบน มักจะมีการทำช่องใส่ปากกา หรือ ช่องกระเป๋านขนาดเล็กไว้ด้านหน้ากระเป๋านชนิดนี้มักจะได้รับการจ้างงานจากหน่วยงานทั้งราชการและเอกชนเป็นหลัก จึงมักจะต้องการทำตราสัญลักษณ์ติดด้านหน้า กระเป๋าแบบนี้จะมีความแข็งแรงเป็นพิเศษ เนื่องจากต้องรับน้ำหนักจำนวนมาก จึงต้องใช้โครงพลาสติกเป็นขอบ แต่บางแบบไม่ต้องใช้ ขึ้นอยู่กับแบบที่กำหนด

2.2 กระเป๋าดึงแฟชัน เป็นกระเป๋าที่มีรูปแบบ สี สัน และขนาดหลากหลาย ปัจจุบันกลุ่มมีการผลิตกระเป๋าดึงแฟชัน ตามความต้องการของลูกค้า เป็นแบบต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 40 แบบ มีลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ

2.3 กระเป๋าใส่สตางค์ เป็นกระเป๋าขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นกระเป๋าสตางค์ สำหรับสุภาพสตรี นอกจากนี้ยังมีกระเป๋าสตางค์ขนาดเล็กอีกชนิดหนึ่งที่ทำเป็นที่ระลึกเป็นพวงกุญแจ ใช้ผ้าทอไทยสีสันต่าง ๆ เน้นเอกลักษณ์ความเป็นผ้าไทย และเน้นเป้าหมายไปที่ลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศและใช้เป็นของขวัญในงานพิธีต่าง ๆ

การผลิตกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีการผลิตเมื่อลูกค้าสั่งผลิตเท่านั้น ไม่นิยมทำค้างไว้ เนื่องจากการผลิตมีต้นทุนสูง จึงมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน

ผู้ผลิตกระเป๋า ชุมชนบ้านดอนสวรรค์ ตำบลดงลิง จังหวัดกาฬสินธุ์ ระบุไว้เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้แบบกระเป๋าที่สวยงาม ถูกใจลูกค้า และประโยชน์ใช้สอยคุ้มค่า ดังนั้น การออกแบบผลิตภัณฑ์ และ ประเภทผลิตภัณฑ์ จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งที่บ่งบอกถึงฝีมือของผู้ผลิตที่ทำได้ตรงกับรสนิยมของลูกค้ามากน้อยเพียงใด การออกแบบผลิตภัณฑ์มี 2 ลักษณะ คือ การออกแบบโดยผู้ประกอบการ โดยดูแบบจากผู้ผลิตอื่นหรือจากหนังสือแฟชัน หรือการออกแบบโดยลูกค้า อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตต้องนำแบบมากำหนดขนาด เพื่อเตรียมการในขั้นตอนการตัดเย็บต่อไป ส่วนผลิตภัณฑ์กระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋า ชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์มีทั้งหมด 3 กลุ่มคือ กระเป๋าใส่เอกสาร กระเป๋าดึงแฟชัน และ กระเป๋าสตางค์

การตัดเย็บ

การผลิตกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ การเตรียมชิ้นส่วน เป็นการเตรียมชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่ต้องใช้ประกอบเป็นตัวกระเป๋า ขั้นตอนในการเตรียมชิ้นส่วนจะต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อน จึงจะทำขั้นตอนที่ 2 คือการประกอบกระเป๋า โดยเริ่มจากการเย็บตัวกระเป๋า การตัดแยกตัวกระเป๋า การเย็บติดหูกระเป๋า การเย็บติดซิปกกระเป๋า การเย็บขอบบนกระเป๋า และการเก็บรายละเอียดชิ้นงาน สุดท้ายเป็นการตรวจสอบคุณภาพกระเป๋าให้เป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า

กระบวนการผลิตกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังจากขั้นตอนของการออกแบบและตัดแบบบนกระดาษแข็งเรียบร้อยแล้ว จะเป็นขั้นตอนของการตัดเย็บ โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมชิ้นส่วน เป็นงานขั้นแรกในกระบวนการตัดเย็บ การเตรียมชิ้นส่วนจะต้องนำแบบที่ได้รับการกำหนดไว้ มาพิจารณากับวัสดุที่ต้องใช้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นการกำหนดเทคนิคในกรณีต้องใช้เทคนิคพิเศษเพิ่มเติม การเตรียมชิ้นส่วน การทำกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีงานที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1.1 งานตัดแบบ เป็นขั้นตอนของการทำกระเป๋าที่สำคัญ เนื่องจากแบบที่ได้จะเป็นตัวกำหนดรูปทรงของชิ้นงานว่าจะได้สัดส่วนหรือไม่ การตัดแบบนี้จะเป็นการตัดวัสดุ โครงสร้าง เช่น กระดาษแข็ง หรือแผ่นยางสีดำ ตามแบบที่กำหนด โดยใช้กระดาษต้นแบบลอกแบบลงบนแผ่นยางหรือกระดาษแข็ง จากนั้นใช้มีดคัตเตอร์ตัดในส่วนที่เป็นเส้นตรง หรืออาจใช้กรรไกรตัดในส่วนที่เป็นมุมโค้งของชิ้นงาน

1.2 งานตากาว การตากาวจะเริ่มจากการนำผืนผ้ามาวางให้ตึง โดยคว่ำด้านที่เป็นลายที่ต้องการไว้ด้านล่าง จากนั้นใช้ขวดน้ำอัดลมบรรจุน้ำเปล่าวางทับที่ขอบของผืนผ้า แล้วนำชั่งกาวผสมน้ำในอัตราส่วน 9 : 1 มาทาให้ทั่วทั้งผืนผ้า ทิ้งไว้ประมาณ 5 นาที เพื่อจากนั้นจึงเอาแผ่นยางหรือกระดาษแข็งที่ตัดตามแบบมาวางติดบนแผ่นผ้า โดยเว้นระยะห่างระหว่างแผ่นประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร เพื่อเป็นระยะสำหรับตัดแต่งขอบของชิ้นงาน

1.3 งานแต่งขอบชิ้นงาน เมื่อติดแบบกระดาษแข็งหรือแผ่นยางที่ติดกับผืนผ้าเรียบร้อยแล้ว และรอเวลาผ่านไปประมาณ 30 นาที จึงเอากกรรไกรตัดแยกชิ้นงานแต่ละชิ้นออกจากกัน จากนั้นใช้กรรไกรตัดผ้าส่วนที่เกินขนาดของชิ้นงานออก และถ้ามีส่วนของผ้าที่ติดกับโครงแบบแผ่นยาง หรือกระดาษแข็งที่ติดไม่สนิท จะใช้กาวติดเสริมให้เรียบร้อย

1.4 งานเย็บหูกระเป๋า การตัดเย็บกระเป๋าที่ออกแบบให้หูกระเป๋าเป็นผ้า จะต้องเตรียมชิ้นส่วน โดยเย็บหูกระเป๋าก่อน โดยเลือกใช้วัสดุตามที่ออกแบบไว้ เมื่อตัดเย็บเป็นชิ้นหูกระเป๋าแล้วจึงให้คนงานตัดผ้าที่เป็นส่วนเกินออกให้เรียบร้อย

2. การประกอบกระเป๋า เป็นขั้นตอนการประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่จัดเตรียมไว้ในขั้นตอนที่ 1 มาประกอบกันให้เป็นกระเป๋า การประกอบกระเป๋าจะต้องใช้ผู้ที่ชำนาญในการเย็บเท่านั้นเพื่อคุณภาพของชิ้นงาน โดยขั้นตอนนี้จะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากนายประเสริฐ พาโพพันธ์ ขั้นตอนในการประกอบกระเป๋ามีดังนี้

2.1 การเย็บตัวกระเป๋่า ขั้นตอนนี้จะนำชิ้นส่วนของตัวกระเป๋่า 2 ชิ้นมาเย็บ ขอบทั้ง 3 ด้านให้ติดกัน ยกเว้นด้านบนที่เว้นไว้สำหรับใช้ทำเป็นปากกระเป๋่า แรงงานเย็บตัวกระเป๋่า ของกลุ่มผลิตกระเป๋่าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 6 คน ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนกันขึ้นจักร ครั้งละ 3 - 4 คน

2.2 การตัดแยกตัวกระเป๋่า เนื่องจากในขั้นตอนการเย็บตัวกระเป๋่า แผนกเย็บ จะเย็บกระเป๋่าต่อเนื่องกันไปโดยไม่ตัดด้ายให้ขาดจากกัน ในขั้นตอนนี้จึงเป็นการตัดเส้นด้ายเพื่อ แยกตัวกระเป๋่าแต่ละใบออกจากกัน คนงานที่ทำหน้าที่นี้เรียกว่า หน้าจักร นอกจากจะตัดแยกตัว กระเป๋่าแล้วยังทำหน้าที่ตัดเส้นด้ายที่เกินออกจากชิ้นงานด้วย ขั้นตอนนี้จะใช้คนงานเท่ากับจำนวน คนที่ขึ้นเย็บจักร โดยทำงานสลับพันท์กัน

2.3 การเย็บติดหูกระเป๋่า ขั้นตอนนี้จะเป็นการนำชิ้นงานส่วนที่เป็นหูกระเป๋่า มาเย็บติดกับตัวกระเป๋่า หูกระเป๋่าที่กลุ่มผลิตกระเป๋่าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้มีทั้งชนิดที่เป็นไม้และเป็นผ้า ถ้าเป็นผ้าจะเย็บติดกับตัว กระเป๋่าได้เลย หากเป็นไม้จะต้องใช้ผ้าอีกชิ้นหนึ่งซึ่งมีสีเดียวกันเย็บทับยึดหูกระเป๋่าไม้ไว้

2.4 การเย็บติดชิปปากกระเป๋่า ขั้นตอนนี้จะเป็นการนำชิ้นงานที่ถูกเย็บเป็น รูปกระเป๋่าแล้วมาเย็บชิปปิดที่บริเวณปากกระเป๋่า การเลือกใช้สีชิปปของการผลิตกระเป๋่าชุมชนบ้าน คอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ นิยมใช้ชิปปสีเข้ม เช่น สีน้ำเงิน หรือสีดำ คนงานที่ทำหน้าที่ติดชิปคือคนกลุ่มเดียวกับผู้ที่เย็บตัวกระเป๋่า

2.5 การเย็บขอบบนกระเป๋่า ขั้นตอนนี้เป็นการเย็บงานครั้งสุดท้าย การเย็บ ขอบบนกระเป๋่า นอกจากเพื่อความสวยงามของชิ้นงานแล้วยังช่วยทำให้กระเป๋่ามีความทนทานอีก ด้วย การเย็บขอบบนกระเป๋่าจะใช้ด้ายสีเดียวกับที่เป็นสีกระเป๋่า คนงานที่ทำหน้าที่เย็บขอบบน กระเป๋่าคือคนกลุ่มเดียวกับผู้ที่เย็บตัวกระเป๋่า

2.6 การเก็บรายละเอียดชิ้นงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการ ประกอบกระเป๋่า โดยกลุ่มคนงานหน้าจักรจะทำหน้าที่เก็บรายละเอียดของกระเป๋่าแต่ละใบ คือ การ ตัดเศษด้ายส่วนเกิน และการตัดเศษผ้าที่อาจจะ โผล่เกินออกมา กลุ่มคนงานที่ทำงานเก็บรายละเอียด จะทำไปพร้อมกับการตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงานที่ประกอบสำเร็จแล้ว

การตรวจสอบคุณภาพหลังการผลิต

หลังจากกลุ่มผลิตกระเป๋่าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ผลิตกระเป๋่าจากการออกแบบ และตัดเย็บกระเป๋่าแล้ว ผู้ผลิตกระเป๋่า ได้ทำการตรวจสอบว่า ส่วนใดของกระเป๋่าที่ไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดของลูกค้า เช่น รูปทรง

บิดเบี้ยว การทากาวไม่สนิท การตัดเย็บรอยด้ายไม่เป็นแนวตรงหรือมีส่วนของผ้าที่โผล่ออกมาเกิน
 ต้องการ หรือตกแต่งด้านนอกไม่เรียบร้อย ถ้าเป็นข้อบกพร่องเล็กน้อยผู้ผลิตจะทำการแก้ไขเองโดย
 การใช้กรรไกรตัดแต่ง หรือทากาวใหม่ ส่วนรูปที่บิดเบี้ยว หรือการเย็บไม่เรียบร้อยจะส่งกลับให้
 คนงานตัดเย็บแก้ไขโดยการรีอ และเย็บใหม่ การแนะนำแรงงานเกี่ยวกับงานผลิตกระเป๋าที่
 บกพร่อง นายประเสริฐ พาโพพันธ์จะสาธิตวิธีที่ถูกต้อง พร้อมกับให้กำลังใจคล้ายกับเป็นญาติที่
 น้องสอนงานกัน เช่นว่า ดีแล้วแต่ส่วนนี้ น่าจะสวยงามกว่านี้ พยายามอีกนิดเหลือเพียงบางส่วน
 เล็กน้อยที่ทำให้กระเป๋าสวยงามแล้ว หรือว่า ดีแล้วไม่เป็นไรแต่ขอให้ระมัดระวังอีกนิดหนึ่งเกี่ยวกับ
 การตัดเย็บ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า มีกระเป๋าเพียงร้อยละ 1 - 2 เท่านั้นที่ต้องแก้ไขเพียงเล็กน้อย
 ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากการ ตัดแบบที่ไม่ได้รูปเพียงเล็กน้อย หรือการทากาวที่ไม่สนิท การที่
 จะต้องรีอหรือแก้ไขใหม่ทั้งหมดยังไม่พบ เนื่องจากการผลิตกระเป๋าในแต่ละขั้นตอนจะได้รับการ
 ตรวจสอบคุณภาพอย่างใกล้ชิดจาก นายประเสริฐ พาโพพันธ์ นอกจากนี้คนงานแต่ละคนยังเป็นผู้
 ที่มีความชำนาญ มีประสบการณ์และทักษะในการตัดเย็บกระเป๋าอย่างดียิ่ง หากมีการรีอชิ้นงานใหม่
 จะต้องเสียเวลาในการตัดเย็บครั้งแรกถึง 3 เท่า จึงได้มีการระมัดระวังในทุกขั้นตอนการตัดเย็บ

ดังนั้น การตรวจสอบคุณภาพหลังการผลิตจะเป็นการกระทำโดยผู้ผลิตเอง เพื่อ
 เป็นการตรวจสอบรูปทรงหรือการตัดเย็บ ถ้ามีความบกพร่องคนงานตัดเย็บจะแก้ไขทันที ชิ้นงานที่
 ผลิตออกมามีคุณภาพเนื่องจากได้รับการดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดจากผู้มีประสบการณ์และทักษะสูง
 (สมประสงค์ พาโพพันธ์. 2548 : สัมภาษณ์)

ต้นทุนการผลิต

เนื่องจากการผลิตกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14
 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ต้องลงทุนเป็นจำนวนมากทั้งการลงทุนในครั้งแรก
 และการลงทุนในแต่ละงวด ผลการศึกษาด้านต้นทุนการผลิตมีรายละเอียดดังนี้ (สมประสงค์ พาโพ
 พันธ์. 2548 : สัมภาษณ์)

1. สถานที่และอุปกรณ์ที่ลงทุนครั้งเดียว ทั้ง 6 ชนิด ได้แก่

1.1 สถานที่ผลิต เป็นบริเวณที่ใช้ในการดำเนินการผลิตกระเป๋าซึ่งเดิมเป็น
 บริเวณใต้ถุนบ้าน ได้มีการลงทุนเพิ่มในการมุงหลังคา ทำที่กันฝนสาด ก่อผนัง และเทพื้น เป็นเงิน
 ลงทุน ประมาณ 250,000 บาท

1.2 จักรโรงงาน เป็นจักรที่ใช้ระบบกระแสไฟฟ้าผ่านมอเตอร์ สำหรับการ
 ประกอบกระเป๋า การเย็บชิ้นงานติดกัน การเย็บซิปกับชิ้นงาน การเย็บสายหรือหูกระเป๋า การเย็บผ้า

ชั้นใน กลุ่มผลิตกระเป่าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ลงทุนซื้อจักรโรงงานในปัจจุบัน แสดงในตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 จักรโรงงานที่มีในปัจจุบันของกลุ่มผลิตกระเป่าชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับรายการ	รายการ	จำนวน(หลัง)	ราคาต่อหน่วย (บาท)
1	จักรใหญ่	3	120,000
2	จักรกลาง	10	65,000
3	จักรเล็ก	3	45,000
	รวม		230,000

จากตารางที่ 15 พบว่า การลงทุนในปัจจุบัน มีการลงทุนเพิ่มในส่วนของจักร โรงงาน เท่านั้น โดยไม่ได้มีการปรับปรุงพื้นที่ของสถานที่ผลิต คิดเป็นเงินลงทุนจำนวน 230,000 บาท จากข้อมูลตารางที่ 11 ทำให้ทราบว่า การผลิตกระเป่าในปัจจุบันใช้จักรชนิดต่าง ๆ ดังนี้จักรใหญ่ 3 หลัง จักรกลางอีก 10 หลัง และจักรเล็กอีก 3 หลัง

1.3 กรรไกร ใช้ในการตัดชิ้นส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตกระเป่า คือผ้า แผ่นยาง ตัดผ้าหรือด้ายที่โผล่ออกมาเกินความต้องการ ในกลุ่มมีการใช้กรรไกรทั้งสิ้นประมาณ 20 ปาก โดยมีการสั่งซื้อกรรไกรเหล็กจากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ราคากรรไกรปากละ 150 บาท รวมราคา 3,000 บาท

1.4 ฆ้อน เป็นฆ้อนเหล็กขนาดเล็กสำหรับตอกยึดส่วนต่าง ๆ ของกระเป่า หรือ ชิ้นงานที่ต้องใช้การทุบเพื่อปรับรูปให้เข้าที่ จากการศึกษาพบว่ามีการใช้ฆ้อนประมาณ 5 หัว ผู้ผลิตกระเป่ามีการสั่งซื้อฆ้อนจากร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ราคาหัวละ 150 บาท เป็นเงิน 750 บาท

1.5 สว่าน เป็นสว่านไฟฟ้าสำหรับงานเจาะ ในการผลิตกระเป่ามีการใช้สว่าน 3 ตัว โดยมีการสั่งซื้อสว่านจากร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ราคา สว่านตัวละ 3,000 บาท เป็นเงิน 9,000 บาท

1.6 มีดตัดเตอร์ ใช้สำหรับตัดชิ้นงาน เช่น กระดาษ หรือแผ่นยาง ในการผลิตกระเป่ามีการใช้ตัดเตอร์ประมาณ 4 อัน โดยสั่งซื้อมีดตัดเตอร์จากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ราคามีดตัดเตอร์ราคา อันละ 80 บาท รวมเป็นเงิน 320 บาท

1.7 ไม้บรรทัดเหล็ก ใช้สำหรับการตีเส้นออกแบบชิ้นงานและการวัดขนาดชิ้นงาน ในการผลิตกระเป๋าที่มีการใช้ไม้บรรทัดประมาณ 3 อัน โดยสั่งซื้อจากร้านขายอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนในอำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ราคาไม้บรรทัดเหล็กราคา อันละ 200 บาท รวมเป็นเงิน 600 บาท

2. วัตถุดิบและอุปกรณ์แต่ละงวด สำหรับการผลิตกระเป๋าแต่ละใบเนื่องจากมีการออกแบบและการผลิตที่มีหลากหลาย จึงมีการกำหนดต้นทุนการผลิตให้สอดคล้องกับราคาขาย โดยจะคิดกำไรจากราคาขายประมาณร้อยละ 20 - 40 ของราคาขายส่ง การกำหนดราคาวัตถุดิบและอุปกรณ์จึงมีวิธีการกำหนด 2 วิธี คือ ลูกค้ำกำหนดราคาที่ต้องการ จากนั้นผู้ผลิตนำมาคำนวณต้นทุนแล้วจึงกำหนดวัสดุ อีกวิธีหนึ่งคือ ลูกค้ำกำหนดรูปแบบที่ต้องการ จากนั้นผู้ผลิตวัสดุที่ต้องใช้นำมาคำนวณต้นทุน โดยเฉลี่ยราคาวัตถุดิบและอุปกรณ์แต่ละงวดของการผลิตกระเป๋ามีดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ราคาเฉลี่ยราคาวัตถุดิบและอุปกรณ์แต่ละงวดของการผลิตกระเป๋า

ลำดับรายการ	ประเภทกระเป๋า	ราคาวัตถุดิบเฉลี่ยต่อใบ (บาท)
1	กระเป๋าเอกสาร	50 -120
2	กระเป๋าถือแฟชั่น	100 - 400
3	กระเป๋าสตางค์	1 - 8

จากตารางที่ 16 พบว่า การตัดเย็บกระเป๋าแต่ละประเภทมีต้นทุนของวัตถุดิบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดและคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ โดยการผลิตกระเป๋าเอกสารจะมีราคาวัตถุดิบเฉลี่ยต่อใบ 50 -120 บาท การผลิตกระเป๋าถือแฟชั่นจะมีราคาวัตถุดิบเฉลี่ยต่อใบ 100 - 400 บาท และการผลิตกระเป๋าสตางค์จะมีราคาวัตถุดิบเฉลี่ยต่อใบ 1 - 8 บาท

3. รายจ่ายทั่วไป จากการศึกษารายจ่ายแต่ละเดือนของผู้ประกอบการผลิตกระเป๋า ซึ่งมีการผลิตกระเป๋าอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งเดือน พบว่า ผู้ผลิตมีต้นทุนการผลิตอย่างอื่นอีก ดังนี้

ตารางที่ 17 รายจ่ายทั่วไปสำหรับการผลิตกระเป๋าคิดคำนวณต่อเดือน ต่อครัวเรือน

ลำดับรายการ	รายการใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
1	ค่าไฟฟ้า ประมาณ	1,200
2	ค่าโทรศัพท์ ประมาณ	1,500
3	ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประมาณ	3,000
รวม		5,700

จากตารางที่ 17 พบว่าในกระบวนการผลิตกระเป๋ามีรายจ่ายทั่วไปซึ่งเป็นรายจ่ายในแต่ละเดือน ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมเป็นเงินประมาณ 5,700 บาท ซึ่งรายจ่ายส่วนนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต

จากข้อมูลต้นทุนการผลิตพบว่า การผลิตกระเป๋ามีต้นทุนแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จ่ายหรือลงทุนครั้งเดียว ค่าวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่ลงทุนเป็นงวด และค่าใช้จ่ายทั่วไป จากการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถคำนวณได้แน่นอนคือค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่ลงทุนเป็นงวด เนื่องจากค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะมากขึ้นอยู่กับการผลิตของแต่ละเดือน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาจ่ายของการผลิตกระเป๋า แม้ว่าจะมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมากในแต่ละเดือน แต่โดยสภาพความเป็นจริงเงินทุนสำหรับการผลิตกระเป๋าจะใช้เงินทุนหมุนเวียนในแต่ละงวดประมาณ 60,000 บาทต่อรายรับสุทธิ 100,000 บาท

การจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่ายกระเป๋าหลังจากการผลิตเสร็จสมบูรณ์ ผู้ผลิตกระเป๋าจะจัดเก็บรวบรวมงานทั้งหมดห่อด้วยบรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการซึ่งโดยส่วนใหญ่จะห่อด้วยถุงพลาสติกใสเพื่อรอการมารับของลูกค้า การจัดจำหน่ายกระเป๋ามีราคาผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภท ขนาด วัสดุ และระยะเวลาที่ใช้ผลิต ดังนี้

ตารางที่ 18 ราคากระเป๋าคัดเย็บและการจัดจำหน่าย

ลำดับรายการ	ประเภทกระเป๋า	ราคาจำหน่ายต่อชิ้น (บาท)
1	กระเป๋าเอกสาร	100 -300
2	กระเป๋าถือแฟชั่น	150 - 900
3	กระเป๋าสตางค์	5 - 30

จากตารางที่ 18 พบว่า การจัดจำหน่ายกระเป๋ามีการกำหนดราคาที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับต้นทุนในการผลิต โดยกลุ่มผลิตกระเป๋ามีได้คำนวณราคาจำหน่ายคิดเพิ่มอีกร้อยละ 20 - 40 ของราคาต้นทุนวัสดุ โดยจะมีการพิจารณาความยากง่ายของการผลิตเป็นส่วนประกอบ การกำหนดราคาในการจัดจำหน่ายสามารถแบ่งตามประเภทของกระเป๋า โดยกระเป๋าเอกสารจะมีราคาจำหน่ายต่อใบ 100 -300 บาท กระเป๋าถือแฟชั่นจะมีราคาจำหน่ายต่อใบ 150 - 900 บาท กระเป๋าสตางค์จะมีราคาจำหน่ายต่อใบ 5 - 30 บาท

เนื่องจากการผลิตกระเป๋าของกลุ่มผลิตกระเป๋าบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์จะผลิตตามรายการที่มีลูกค้าสั่งครั้งละมากๆ และส่วนใหญ่ลูกค้าจะเป็นผู้มารับชิ้นงานที่บ้านคอนสวรรค์ ดังนั้นหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการผลิตในระหว่างที่รอการมารับงานของลูกค้า กลุ่มผลิตกระเป๋าจะใช้ห้องเก็บของในบ้านของนายประเสริฐ พาโพพันธ์ เป็นพื้นที่ในการจัดเก็บสินค้า

จากข้อมูลในการจัดจำหน่ายกระเป๋าพบว่า การกำหนดราคากระเป๋าจะมีการกำหนดราคาเพิ่มอีกร้อยละ 20-40 ของราคาต้นทุนวัสดุ และพิจารณาความยากง่ายในการผลิตเป็นส่วนประกอบ การจัดจำหน่ายสามารถแบ่งกลุ่มราคากระเป๋าได้เป็น 3 กลุ่มตามประเภทของกระเป๋า ส่วนการรับชิ้นงานนั้นลูกค้าจะมารับด้วยตนเองที่แหล่งผลิต ดังนั้นหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการผลิตและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วผู้ผลิตจะเก็บของไว้ที่ห้องในบ้านนายประเสริฐ พาโพพันธ์

2.2 บ้านดอนหวาย

2.2.1 ระเบียบจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์บ้านดอนหวาย

ชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รวมกลุ่มผู้ผลิตกระเป๋า และจัดตั้งเป็น กลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์บ้านดอนหวาย ซึ่งมีระเบียบการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังข้อมูลต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

1. ชื่อกลุ่มอาชีพของสตรีสหกรณ์บ้านดอนหวาย หมู่ 17
2. ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2545 มีผู้ร่วมก่อตั้งจำนวน 15 คน โดยได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานเกษตรและสหกรณ์
3. ที่ตั้งกลุ่มอยู่บ้านเลขที่ 200 บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130

4. คณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 15 คน มีระบบหมุนเวียน
คณะกรรมการอยู่ในวาระคราวละ 2 ปี

5. ชื่อผู้ประสานงานงานของกลุ่ม นายบุญ มุสิกาคำ ตำแหน่งประธานและ
ประธานที่ปรึกษาของกลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์บ้านคอนหวาย โทร. 0-9278-5765 .

6. วัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์ บ้านคอนหวายหมู่ 17 ดังนี้

6.1 เพื่อเสริมรายได้ให้กับสมาชิกในช่วงว่างเว้นจากการทำนา

6.2 เพื่อพัฒนาฝีมือและประสิทธิภาพตามโครงการหนึ่งตำบล

หนึ่งผลิตภัณฑ์

6.3 เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม

ข้อมูลทั่วไปของผลิตภัณฑ์

1. ชื่อผลิตภัณฑ์เย็บกระเป๋า
2. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหรือแปรรูปนั้นคือ ผ้าลายขิด,ผ้าไหม ,ผ้าสี
ขาว , โฟม, ด้ายเส้น, ผ้าหกร้อยดี ฯลฯ
3. แหล่งที่มาของวัตถุดิบในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 30% ซื้อมาจากแหล่งอื่น
คิดเป็น 60%
4. ขั้นตอนหรือขบวนการผลิตในปัจจุบัน สมาชิก ซื้อมาจากแหล่งอื่น เช่น ผ้าไหม,
ผ้าลายขิด, โฟม, กาว ฯลฯ แล้วทำการแปรรูปผลิต โดยสมาชิกแต่ละคนจะมีจักรเย็บกระเป๋าอุตสาหกรรม
กรรมและทำเป็นของตัวเองอยู่แล้ว หลังจากทำนการผลิตหรือแปรรูปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จัด
ตลาดจำหน่ายและมีพ่อค้ามารับไปจำหน่าย กำไรที่ได้เป็นรายจ่ายในครอบครัวต่อไป
5. โรงงาน ใช้บ้านของสมาชิกเป็นที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์
สมาชิกแต่ละคนใช้จักรเย็บกระเป๋า ที่มีเป็นของตนเองอยู่แล้วใช้ในการผลิต
6. วัตถุดิบ ผ้าไหม, ผ้าลายขิด , โฟม, กาว , ด้าย สมาชิกจัดหา ซื้อมาตาม
ที่ ตลาดที่ต้องการและเป็นที่ยอมรับของตลาดลูกค้า

ข้อมูลทั่วไปของผลิตภัณฑ์

1. ชื่อโครงการเย็บกระเป๋า
2. พื้นที่ดำเนินการ 200 บ้านคอนหวาย หมู่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมล
ไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3. หลังจากเสร็จฤดูกาลทำนา เก็บผลผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้วสมาชิกมักจะว่างงานไม่มีงานทำ ทำให้ขาดรายได้รายรับไม่เพียงพอกับการจ่ายในครอบครัวทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา หรือไม่ก็จะทำให้สมาชิกต้องทิ้งถิ่นฐาน ครอบครัวไปประกอบอาชีพขายแรงงานที่อื่นการที่สมาชิกมีงานทำก็จะเป็นการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้

4. กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับประโยชน์จำนวน 15 คน หรือสมาชิกผู้สมัครเข้าใหม่หรือสมาชิกผู้ถือหุ้น

5. เมื่อสิ้นสุดการสนับสนุนจากภาครัฐ โครงการจะดำเนินการต่อเนื่องโดยสมาชิกแต่ละคนจะมีเงินรายได้ส่วนหนึ่งเหลือฝากไว้กับธนาคาร โดยที่สมาชิกแต่ละคนใช้เงินทุนของตนเองที่สะสมไว้เป็นทุนดำเนินการต่อไป

6. รายชื่อคณะกรรมการ/กลุ่มอาชีพสตรีสหกรณ์บ้านดอนหวาย หมู่ 17 ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2545 นั้น มีจำนวน 15 ท่าน คือ

6.1 นายชม เหมชานาน	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 17
6.2 นางวงเดือน จงมีศิลป์	ตำแหน่ง ประธานกลุ่ม
6.3 นายบุญ มุลิกา	ตำแหน่ง ประธานที่ปรึกษา
6.4 นายอ่อนดี มุลิกา	ตำแหน่ง รองประธานที่ปรึกษา
6.5 นายวิญญา พิมพ์รัตน์	ตำแหน่ง เลขา
6.6 นายชารี อรรถวิทย์	ตำแหน่ง เกร็ดบัญชี
6.7 นายอัมพล อรัญสาร	ตำแหน่ง ทะเบียน
6.8 นายวิชัย วังทะพันธ์	ตำแหน่ง กรรมการ
6.9 นายสมเพชร อรัญทอง	ตำแหน่ง กรรมการ
6.10 นางวาสนา อรัญทอง	ตำแหน่ง กรรมการ
6.11 นายสมบัติ อรรถวิจิต	ตำแหน่ง กรรมการ
6.12 นางเสาร์ นักรธรรม	ตำแหน่ง กรรมการ
6.13 นางสินวล บุตรแสนคม	ตำแหน่ง กรรมการ
6.14 นายไมตรี ชมภูพงษ์	ตำแหน่ง กรรมการ
6.15 นายประสิทธิ์ เหมนุช	ตำแหน่ง กรรมการ

3. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิตกระเป๋

จากการประกอบอาชีพผลิตกระเป๋าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิตกระเป๋า ซึ่งให้เห็นถึงพัฒนาการของหมู่บ้านว่าดีขึ้นกว่าแต่ก่อนการผลิตกระเป๋าเพียงใด สาเหตุหนึ่งที่สำคัญก็คือ จากผลการศึกษาผู้ประกอบการอาชีพตัดเย็บกระเป๋า จำนวน 1 ราย แรงงานตัดเย็บกระเป๋า จำนวน 20 คน และร้านค้าในชุมชนอีกจำนวน 7 คน มีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนบ้านคอนสวรรค์ ที่เกิดขึ้น รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- 3.1.1 ด้านการประกอบอาชีพ
- 3.1.2 ด้านรายได้และรายจ่าย
- 3.1.3 ด้านการกู้ยืมและหนี้สิน
- 3.1.4 ด้านการชำระหนี้
- 3.1.5 ด้านสินทรัพย์ภายในครัวเรือน

3.2 ผลกระทบทางด้านสังคม ได้แก่

- 3.2.1 ด้านการศึกษา
- 3.2.2 ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม
- 3.2.3 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติ
- 3.2.4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมภายในหมู่บ้าน

3.1 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ

ฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มผู้ผลิตกระเป๋าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ แสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในชุมชน เช่น บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการศึกษาสูง มีโลกทัศน์กว้าง ทั้งนี้เพราะมีโอกาสได้รับการเรียนรู้จากการประกอบอาชีพ จากสื่อต่างๆ และพบปะกับบุคคลอื่นในระดับที่แตกต่างกัน รวมทั้งมักจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนตามไปด้วย ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มการผลิตกระเป๋าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงสถานภาพด้านอื่นๆ ของกลุ่มการผลิตกระเป๋า ของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ ได้เช่นกัน ดังสรุปผลด้านเศรษฐกิจได้ดังนี้

3.1.1 ด้านการประกอบอาชีพ

ชาวบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวายเดิมมีเพียงอาชีพเกษตรกรรม ในการเลี้ยงชีพ และ ประกอบอาชีพเสริมอื่นๆ บ้าง เมื่อมีการผลิตกระเป่าเข้ามาในชุมชน มีผลทำให้การประกอบอาชีพของชาวบ้านเปลี่ยนไป ดังตาราง ที่ 19

ตารางที่ 19 ร้อยละของการประกอบอาชีพของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. ทำนา	27	26	96.43	23	85.18
2. ทำไร่	27	-	-	-	-
3. ทำสวน	27	5	18.52	5	18.52
4. ค้าขาย	27	6	22.22	9	33.33
5. รับจ้าง	27	12	44.44	10	37.03
6. รับราชการ	27	-	-	-	-
7. เลี้ยงสัตว์	27	9	33.33	8	29.62
8. ประกอบอาชีพอื่น	27	3	11.11	11	40.74

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า การประกอบอาชีพของผู้ผลิตกระเป่า และแรงงานผลิตกระเป่าของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ทั้ง 27 ครอบครัว พบว่า ก่อนเย็บกระเป่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา จำนวน 26 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 96.43 จากการสำรวจจะเห็นได้ว่าชาวบ้านคอนสวรรค์ทำนาเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้กับทุกหลังคาเรือนมาเป็นเวลานาน อาชีพรองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน 12 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 44.44 อาชีพรับจ้างดังกล่าวมีทั้งการรับจ้างทั่วไป และการเดินทางไปรับจ้างทำงานที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ไม่ได้ประกอบอาชีพทำนา อาชีพที่ชาวบ้านทำเป็นอันดับ 3 คือการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 9 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 33.33 พบว่าถ้าชาวบ้านที่มีอาชีพหลักเป็นการทำนาแล้ว อาชีพที่ประกอบขึ้นมาอีกอาชีพหนึ่งก็คือการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีทั้งเลี้ยงไว้ทำนา เช่น วัวควาย เลี้ยงไว้ขายแล้วมีรายได้ เช่น หมู หรือเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือน เช่น เป็ด ไก่ เป็นต้น นอกจากนั้นชาวบ้านยังประกอบอาชีพ ค้าขาย จำนวน 6 ครอบครัว คิดเป็น ร้อยละ 22.22 ซึ่งร้านค้าเป็นลักษณะร้านขายของชำ

เล็กๆ ถือเป็นรายได้เสริมนอกจากการทำนาได้อีกทางหนึ่ง อาชีพทำสวน จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.52 จากการศึกษา พบว่าชาวบ้านดอนสวรรค์ที่มีอาชีพหลักทำนานั้น จะมีพื้นที่บางส่วน ที่เหลือจากการปลูกข้าว ชาวบ้านจะทำการเป็นแปลงปลูกผักสวนครัวไว้บริโภค ไม่ได้ปลูกผักหรือทำสวนเพื่อให้มีรายได้เสริม นอกจากนั้นชาวบ้านดอนสวรรค์ยังประกอบอาชีพอื่น เช่น รับเหมาก่อสร้าง ทำงานที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 11.11 ส่วนอาชีพที่ชาวบ้านดอนสวรรค์ และชาวบ้านดอนหวายไม่ได้ทำก่อนและหลังเย็บกระเป่า คือ การทำไร่ และ รับราชการ

เมื่อชาวบ้านมีอาชีพเสริมเป็นการเย็บกระเป่า พบว่าการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ชาวบ้านดอนสวรรค์ และดอนหวาย มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนาลดลง จากเดิม ร้อยละ 96.43 ลดลงเป็นร้อยละ 85.18 ทำสวนลดลง จากร้อยละ 18.52 เป็นร้อยละ 14.81 ไร่จ้าง ลดลง จากร้อยละ 44.44 เป็นร้อยละ 37.03 เลี้ยงสัตว์ ลดลง จากร้อยละ 33.33 เป็นร้อยละ 29.62 สาเหตุที่ทำให้ชาวบ้านประกอบอาชีพเหล่านี้ลดลง จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้าน พบว่า เนื่องจากมีอาชีพเสริมเข้ามาในหมู่บ้าน คือ การผลิตกระเป่า ทำให้ ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น การทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ หรือไปรับจ้างทำงานที่อื่นจึงลดลง แล้วเปลี่ยนมาผลิตกระเป่าเพิ่มมากขึ้น อาชีพที่พบว่าหลังจากมีการผลิตกระเป่าขึ้นในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านหันมาประกอบอาชีพค้าขาย เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 22.22 เป็นร้อยละ 33.33 จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับเจ้าของร้านค้าในชุมชนบ้านดอนสวรรค์และบ้านดอนหวาย พบว่าเมื่อชาวบ้านมีรายได้เพิ่มจากการผลิตกระเป่า ก็มีเงินทุนในการทำกิจการอื่นๆ เช่น เปิดร้านค้าขายอาหาร หรือ ขายของชำได้ เป็นการเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้นนอกจากร้านค้าขนาดเล็กจะขยายกิจการให้เป็นร้านค้าขนาดใหญ่ขึ้นแล้ว ยังมีร้านค้าใหม่ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้านอีกด้วย

1.2 ด้านรายได้และรายจ่าย

จากการศึกษาข้อมูลการประกอบอาชีพจากชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ชาวบ้านมีรายได้จากอาชีพหลักคือการทำนา และ การให้กู้ของแหล่งเงินกู้ต่างๆ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลได้ผลการสำรวจดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ร้อยละของรายได้และรายจ่ายของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14
และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งรายได้-รายจ่าย	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนแยกกระเป๋า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. รายได้จากการทำนา	27	14	51.85	2	7.40
2. รายได้จากที่อื่น	27	5	18.51	8	29.62
3. กู้ยืมเงิน	27	18	66.67	11	40.74
4. กู้ยืมข้าว	27	1	3.70	1	3.70
5. มีเงินฝากธนาคาร	27	4	14.81	18	66.67
6. ลงทุนทำกิจการหรือทำ ธุรกิจ	27	3	11.11	8	29.62
7. ซื้อที่ดินเพิ่ม	27	-	-	5	18.51

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า รายได้และรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการผลิต กระเป๋า บ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวาย ทั้ง 27 ครอบครัว พบว่าก่อนแยกกระเป๋า ชาวบ้านมีรายได้จากการกู้ยืมเงินเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 18 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือรายได้จากการทำนา จำนวน 14 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 51.85 รายได้ที่ชาวบ้านมีเป็นอันดับสาม คือ รายได้จากที่อื่น จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.51 นอกจากนั้นชาวบ้านยังมีเงินฝากธนาคาร จำนวน 4 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14.81 ลงทุนทำกิจการหรือธุรกิจอื่นๆ จำนวน 3 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 11.11 และไม่มีการซื้อที่ดินเพิ่ม

เมื่อมีกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเสริมเป็นการแยกกระเป๋า พบว่าแหล่งรายได้และรายจ่ายของชาวบ้านคอนสวรรค์ และชาวบ้านคอนหวาย มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ชาวบ้านมีรายได้จากการทำนา ลดลง จากร้อยละ 51.85 เป็นร้อยละ 7.40 จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้าน พบว่า สาเหตุประการสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการทำนา ลดลงเพราะชาวบ้านมีรายได้จากการผลิตกระเป๋าเพิ่มขึ้น เวลาที่ใช้ในการทำนาจึงลดลงมีผลให้ชาวบ้านบางครอบครัวเลิกอาชีพทำนา หรือ บางครอบครัวทำนาเพื่อมีข้าวไว้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ไม่ได้นำไปขายเพื่อให้เกิดรายได้แต่อย่างใด ภายหลังจากที่ชาวบ้านมีการประกอบอาชีพผลิตกระเป๋านอกจากจะทำให้อาชีพการทำนาลดลงแล้วยังส่งผลให้ชาวบ้านมีการกู้ยืมเงินลดลงอีกด้วย โดยกู้ยืมลดลงจากร้อยละ 66.67 เป็นร้อยละ 40.74 สิ่งแสดงให้เห็นรายได้ที่ดีขึ้นของชาวบ้านคอน

สวรรค์และชาวบ้านคอนหวาย อีกประการหนึ่งก็คือ ชาวบ้านมีเงินฝากธนาคารเพิ่มขึ้น จากเดิมร้อยละ 14.81 เพิ่มเป็นร้อยละ 66.67 มีการลงทุนทำกิจการหรือทำธุรกิจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.11 เป็นร้อยละ 29.62 เมื่อมีการผลิตกระแสไฟฟ้าชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงสามารถมีเงินซื้อที่ดินเพิ่มขึ้น จากที่ไม่มีการซื้อที่ดินเลย เป็นซื้อที่ดินเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18351

1.3 ด้านการกู้ยืมและหนี้สิน

การกู้ยืมและหนี้สินของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 มีแหล่งเงินกู้หลายแหล่ง จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่าหลังจากที่ชาวบ้านมีอาชีพผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายเพิ่มขึ้นทำให้การกู้ยืมเงินของชาวบ้านเปลี่ยนไป ซึ่งแสดงให้เห็น ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ร้อยละของการกู้ยืมและหนี้สินของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งกู้ยืมเงิน	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนแยกกระแสไฟฟ้า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. ยืมธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส.)	27	19	70.37	11	40.74
2. ยืมญาติพี่น้อง	27	2	7.40	-	-
3. ยืมนายทุน	27	1	3.70	2	7.40
4. ยืมธนาคารพาณิชย์	27	5	18.51	3	11.11
5. ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน	27	10	37.03	13	48.14
6. ยืมทุนสำรองของตนเอง	27	3	11.11	1	3.70
7. อื่นๆ	27	-	-	1	3.70

จากตารางที่ 21 พบว่า ก่อนที่ชาวบ้านคอนสวรรค์ และชาวบ้านคอนหวาย จะประกอบอาชีพผลิตกระแสไฟฟ้า ผู้ประกอบอาชีพแยกกระแสไฟฟ้า ส่วนใหญ่ กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) จำนวน 19 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.37 รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37.03 แหล่งเงินกู้อันดับสาม คือ ธนาคารพาณิชย์ ชาวบ้านกู้จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.51 ใช้เงินจากทุนสำรองของตน

เอง จำนวน 3 ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 11.11 ยืมจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 7.40 และมีการกู้ยืมนายทุน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ภายหลังการเข็บกระเป่า พบว่าแหล่งเงินกู้ของชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ชาวบ้านมีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) ลดลงจากร้อยละ 70.37 เป็นร้อยละ 40.74 กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ ลดลงจากร้อยละ 18.51 เป็นร้อยละ 11.11 นำทุนสำรองของตนเองออกมาใช้จ่ายลดลง จากร้อยละ 11.11 เป็นร้อยละ 3.70 ชาวบ้านมีการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้บางแหล่งเพิ่มขึ้น ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีการกู้ยืมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 37.03 เป็นร้อยละ 48.14 และ กู้ยืมจากนายทุนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.70 เป็นร้อยละ 7.40 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจด้านการกู้ยืมของชาวบ้านนั้น มีความเปลี่ยนแปลงจากการกู้ยืมแหล่งเงินกู้เดิมที่เคยกู้ยืม ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) และ ธนาคารพาณิชย์ลดลงอาจมีเหตุผลจากการมีเงินกองทุนหมู่บ้าน และ นายทุนที่สามารถกู้ยืมได้เช่นกันแต่มีความสะดวกและคล่องตัวกว่าการยืมจากแหล่งเงินกู้เดิม เนื่องจากแรงงานเข็บกระเป่า ต้องมีเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อวัสดุที่จำเป็นต่อการผลิตกระเป่า จึงใช้แหล่งเงินกู้ที่สะดวก และรวดเร็วจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ ชาวบ้านคอนสวรรค์ที่เป็นแรงงานตัดเย็บและร้านค้าในชุมชนมีการชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดซึ่งแสดงให้เห็นดังตารางที่ 22

1.4 ด้านการชำระหนี้

แหล่งเงินกู้ที่ชาวบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวายกู้ยืมมานั้นมีระยะเวลาการชำระหนี้ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นสัมภาษณ์ชาวบ้านจำนวน 27 ครอบครัว ในประเด็นการปลดหนี้ การชำระหนี้ ของชาวบ้าน แสดงให้เห็นดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ร้อยละของการชำระหนี้สินของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ระยะเวลาของการชำระหนี้ (27 ครอบครัว)	ปลดหนี้		ชำระหนี้				ไม่ชำระหนี้	
			ตรงกำหนด		ไม่ตรงกำหนด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ระยะสั้น (ภายในเวลาไม่เกิน 1ปี)	2	7.40	20	74.07	-	-	5	18.51

ระยะเวลาของ การชำระหนี้ (27 ครอบครัว)	ปลดหนี้		ชำระหนี้				ไม่ชำระหนี้	
			ตรงกำหนด		ไม่ตรงกำหนด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ระยะกลาง (1-3 ปี)	-	-	23	85.18	2	7.48	2	7.48
3. ระยะยาว (3 ปีขึ้นไป)	2	7.40	19	70.37	1	3.70	5	18.51

จากตารางที่ 22 พบว่า ชาวบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวาย ที่ประกอบอาชีพผลิตกระเป่า และ แรงงานผลิตกระเป่า มีการกู้ยืมระยะสั้นที่มีการชำระหนี้ภายในเวลาไม่เกิน 1 ปี จำนวน 2 ครอบครัว โดยปลดหนี้ร้อยละ 7.40 มีการชำระหนี้ตรงกำหนดจำนวน 20 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 74.07 และไม่ชำระหนี้จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.51 ระยะเวลาการชำระหนี้ระยะกลาง (1-3 ปี) ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพผลิตกระเป่า และแรงงานผลิตกระเป่า มีการชำระหนี้ตรงตามกำหนดจำนวน 23 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 85.18 ชำระหนี้ไม่ตรงกำหนด 2 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.48 และ ไม่ชำระหนี้ จำนวน 2 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.48 สำหรับระยะเวลาการชำระหนี้ระยะยาว (3 ปีขึ้นไป) ชาวบ้านมีการปลดหนี้จำนวน 2 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.40 มีการชำระหนี้ตรงกำหนดจำนวน 19 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.37 ชำระหนี้ไม่ตรงกำหนดจำนวน 1 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 3.70 และไม่ชำระหนี้จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.51

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป่า แรงงานผลิตกระเป่า พบว่า เดิมแหล่งเงินกู้เป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.) มีนโยบายพักชำระหนี้เกษตรกร ทำให้ชาวบ้านที่กู้ยืมเงินมีเวลาในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น และ ต่อมารัฐบาลมีนโยบายลดดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกรทำให้ลดภาระหนักในการชำระหนี้ลง นอกจากนั้นชาวบ้านหลายคนยังมีความหวังว่ารัฐบาลจะมีนโยบายปลดหนี้เกษตรกร ทำให้ผลการสำรวจมีตัวเลขที่แสดงว่าชาวบ้านได้ปลดหนี้ปรากฏในตารางที่ 22 และร้อยละการไม่ชำระหนี้ที่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นความเข้าใจของชาวบ้าน เรื่องการพักชำระหนี้ที่ชาวบ้านยังไม่ต้องชำระหนี้ในเวลานั้นๆ คือ การไม่ชำระหนี้ แต่ความเป็นจริงคือ เป็นนโยบายของรัฐบาลในการพักชำระหนี้เท่านั้น จากตารางจะพบว่าโดยส่วนใหญ่ชาวบ้านที่เป็นแรงงานผลิตกระเป่าจะชำระหนี้ตรงตามกำหนด

1.5 ด้านสินทรัพย์ภายในครัวเรือน

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจอีกประการหนึ่งที่ได้เห็นได้เป็นรูปธรรมก็คือ การที่ชาวบ้านมีทรัพย์สินภายในครัวเรือนเพิ่มขึ้นหลังจากที่มีอาชีพผลิตกระเป่า และ เป็นแรงงานผลิตกระเป่าจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านคอนสวรรค์ และ ชาวบ้านคอนหวาย จำนวน 27 ครอบครัว โดยมีแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเกณฑ์ในการสัมภาษณ์ ดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ร้อยละของทรัพย์สินภายในครัวเรือน ของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และ ชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งกู้ยืมเงิน	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		มี (จำนวน)	ร้อยละ	มี (จำนวน)	ร้อยละ
1. รถยนต์	27	3	11.11	13	48.44
2. รถจักรยานยนต์	27	22	81.48	27	100.00
3. รถจักรยาน	27	22	81.48	27	100.00
4. รถไถเดินตาม	27	17	62.96	15	55.55
5. รถอีแต๋น	27	-	-	-	-
6. ตู้เย็น	27	24	88.88	27	100.00
7. โทรทัศน์	27	27	100.00	27	100.00
8. พัดลม	27	27	100.00	27	100.00
9. วิทยุเทป	27	23	85.18	27	100.00
10. วีดิทัศน์	27	14	51.85	21	77.77
11. เตารีดไฟฟ้า	27	27	100.00	27	100.00
12. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	27	25	92.59	27	100.00
13. กะทะไฟฟ้า	27	20	74.07	27	100.00
14. เครื่องซักผ้า	27	13	48.14	24	88.88
15. เตาไมโครเวฟ	27	2	7.40	10	37.04
16. โทรศัพท์บ้าน	27	5	18.51	13	48.15
17. โทรศัพท์มือถือ	27	7	25.92	27	100.00
18. จักรเย็บผ้า	27	11	40.74	25	92.59

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ทรัพย์สินภายในครัวเรือนของชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวายเพิ่มขึ้นเกือบทุกรายการ โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ตู้เย็น โทรทัศน์ พัดลม วิทยุเทป เตารีดไฟฟ้า หม้อหุงข้าวไฟฟ้า กะทะไฟฟ้า และ โทรศัพท์มือถือ มีจำนวนร้อยละ 100.00 เนื่องจากชาวบ้านมีกำลังในการซื้อเพิ่มขึ้นจึงซื้อเครื่องอุปโภคเหล่านี้ครบทุกครัวเรือน

ทรัพย์สินที่มีร้อยละเพิ่มขึ้น ได้แก่ รถยนต์ วิทยุทัศน์ เครื่องซักผ้า เตารีดไฟฟ้า โทรศัพท์บ้าน และจักรเย็บผ้า

ส่วนทรัพย์สินที่ชาวบ้านมีลดลง คือ รถไถนาเดินตาม และทรัพย์สินที่ไม่มีทั้งก่อนและหลังการเย็บกระเป๋าได้แก่ รถอีแต๋น

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวาย จำนวน 27 ครอบครัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความจำเป็นในการใช้งานเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการผลิตกระเป๋า การติดต่อประสานงานกับลูกค้า การขนส่งสินค้าและให้บริการต่างๆ นอกจากนี้ค่านิยมของสังคมที่เปลี่ยนไป การมองความมั่งคั่งมีทรัพย์สินมากเป็นความมั่นคงของชีวิต ดังนั้นรายการทรัพย์สินต่างๆ ที่ผู้ผลิตกระเป๋า และแรงงานผลิตกระเป๋ามีเพิ่มขึ้น หลังจากมีการประกอบอาชีพผลิตกระเป๋า แสดงให้เห็นถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดมีรายละเอียดการเปลี่ยนแปลง ต่อไปนี้

1. รถยนต์ เปลี่ยนแปลงในกลุ่มแรงงานผลิตกระเป๋ารายใหญ่ที่รับงานครั้งละมากๆ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีรายได้สูงในแต่ละปี ประกอบกับรถยนต์ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขนส่ง บรรทุก วัสดุดิบครั้งละหลายๆ ในการผลิตกระเป๋า อีกทั้งใช้ในการขนส่งกระเป๋า ที่ผลิตเรียบร้อยแล้ว ไปส่งยังลูกค้าตามจังหวัดต่างๆ ในกรณีที่ลูกค้าไม่มารับสินค้าเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 11.11 ของจำนวนรถยนต์ที่มีก่อนผลิตกระเป๋า และ หลังการผลิตกระเป๋าจำนวนรถยนต์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 48.44

2. รถจักรยานยนต์ เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกประเภทยานพาหนะใช้ในการเดินทาง ไปมาติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน หรือการติดต่อกับตัวเมืองหรือที่อื่นๆ ได้สะดวกรวดเร็ว โดยไม่ต้องรอรถโดยสารประจำทางให้เสียเวลาจากการศึกษาพบว่าอัตราการเพิ่มจำนวนของรถจักรยานยนต์มีทั้งกลุ่มแรงงานผลิตกระเป๋ากิจการใหญ่ แรงงานผลิตกระเป๋ากิจการย่อย มีอัตราการเพิ่มจำนวนรถจักรยานยนต์สูงมาก ถึงร้อยละ 100.00 เนื่องจากราคาของรถจักรยานยนต์ ไม่สูงเกินไป อีกทั้งรายได้ที่เพิ่มขึ้นของแรงงานผลิตกระเป๋า ประกอบกับความจำเป็นและความคล่องตัวในการใช้งานของรถจักรยานยนต์ จึงซื้อจักรยานยนต์เพื่อใช้ประโยชน์ในครอบครัว นอกจากใช้ในการขนส่ง และซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บกระเป๋าแล้ว สมาชิกในครอบครัวยังใช้รถจักรยานยนต์ในการเดินทางไปเรียนหนังสือในตัวอำเภออมลาลัย หรือตัวจังหวัดกาฬสินธุ์ได้อีกด้วย

3. รถจักรยาน เป็นยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางระยะสั้นๆ ติดต่อกันภายในหมู่บ้าน หรือ หมู่บ้านใกล้เคียง จากการสัมภาษณ์พบว่า จำนวนของรถจักรยานก่อนเย็บกระเป๋ามีร้อยละ 81.48 และภายหลังการเย็บกระเป๋ามีจำนวนจักรยานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100.00 เนื่องจากราคาที่ ไม่สูงนักของรถจักรยาน และ กำลั้งซื้อที่มีพอเพียงจึงไม่ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป๋ และ แรงงานผลิตกระเป๋ เติ้อคร้อนจากการซื้อจักรยานเพิ่มในครอบครัว เพราะถ้าไม่มีรถยนต์ รถจักรยานยนต์สามารถใช้รถจักรยานแทนได้ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานเย็บกระเป๋

4. รถไถนาเดินตาม เป็นเครื่องทุ่นแรงในการทำนาในอดีต กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษ เดิมมีอาชีพหลักในการทำนา ดังนั้นก่อนผลิตกระเป๋ารถไถนาเดินตามจึงมีความจำเป็นต่อชาวบ้าน คอนสวรรค์ที่เป็นแรงงานตัดเย็บแต่เมื่อชาวบ้านมีอาชีพเสริมเป็นการเย็บกระเป๋แล้วเวลาในการทำ นาจึงมีน้อยลง เนื่องจากต้องรีบทำนา แล้วเอาเวลามาเย็บกระเป๋ให้ได้จำนวนมากที่สุด ดังนั้น ภายหลังการเย็บกระเป๋ามีจำนวนผลิตกระเป๋ชาวบ้านคอนสวรรค์กลุ่มตัวอย่างจึงมีรถไถนาเดินตาม น้อยลง บางคนก็ขายไปเพราะเห็นว่าไม่จำเป็นต้องไถนาเองอาจจะจ้างคนอื่นทำนาให้เพื่อเอาเวลา ไปทำกระเป๋

5. รถอีแต๋น เป็นยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้าทางการเกษตร ที่ประกอบขึ้นเอง ในประเทศไทยเป็นเครื่องยนต์ดัดแปลงจากรถไถนาเดินตาม พบว่าก่อนการเย็บกระเป๋และหลังการ เย็บกระเป๋ชาวบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวาย ผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป๋ และแรงงาน ผลิตกระเป๋ไม่มีรถอีแต๋น จากการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุมาจากการที่ชาวบ้านมีรถยนต์ที่เป็นรถ กระบะจำนวนเพียงพอในการขนส่งสินค้า และ ยังใช้ขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้ด้วย ดังนั้นรถ อีแต๋นจึงไม่จำเป็นสำหรับชาวบ้าน

6. ตู้เย็น เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ในการแช่อาหาร และเครื่องดื่มน้ำ โดยเฉพาะน้ำเย็น สำหรับค้มีขณะทำงานเย็บกระเป๋อยู่ที่บ้าน หรือ ให้บริการแก่กลุ่มแรงงานที่มารับจ้างผลิตกระเป๋ รายวัน และเก็บอาหารให้สดไว้รับประทานได้นานๆ จากการศึกษาพบว่าก่อนการเย็บกระเป๋ ชาวบ้านผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป๋ แรงงานเย็บกระเป๋และร้านค้าในชุมชนมีตู้เย็นจำนวน 24 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 88.88 และภายหลังการผลิตกระเป๋ จำนวนของตู้เย็นเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ ชัด คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากการเก็บข้อมูลจำนวน 27 รายแสดงให้เห็นความต้องการในการใช้งาน เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านเพิ่มขึ้น

7. โทรทัศน์ เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิตของสมาชิกในครอบครัว แต่ละคนมากขึ้น เพื่อให้ความรู้ ความบันเทิง จากการศึกษาพบว่าจำนวนโทรทัศน์หลังการผลิต กระเป๋แล้วชาวบ้านมีจำนวนโทรทัศน์จำนวนร้อยละ 100.00 เท่าเดิม

8. **พัดลม** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันที่พบมากในครอบครัว ทั้งผู้ผลิตกระเป๋ และแรงงานผลิตกระเป๋ เนื่องจากพัดลมมีราคาไม่แพงมากนัก และในฤดูร้อนอากาศจะร้อนมากต้องใช้พัดลมช่วยระบายความร้อนแก่สมาชิกในครอบครัว และแรงงานที่ผลิตกระเป๋ จากการศึกษาพบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ละครอบครัวจึงต้องซื้อพัดลมจำนวน 3-5 เครื่อง สำหรับแรงงานรับจ้าง โดยส่วนใหญ่นิยมใช้พัดลมชนิดแบบตั้งเพราะเคลื่อนย้ายสะดวก

9. **วิทยุเทป** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ความบันเทิงและข่าวสารแก่สมาชิกในครอบครัวของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป๋ และแรงงานผลิตกระเป๋ วิทยุเทปมีราคาถูก เคลื่อนที่ง่าย วิทยุเทปจึงเป็นที่รักที่สมาชิกแต่ละครอบครัวมี โดยก่อนเย็บกระเป๋ามีวิทยุเทปจำนวน 23 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 85.18 และมีเพิ่มขึ้นภายหลังการเย็บกระเป๋ากลับเป็นร้อยละ 100.00 คือมีจำนวนวิทยุเทปโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 1 เครื่อง และวิทยุเทปสามารถเลือกฟังได้ทั้งจากม้วนเทป และ จากระบบวิทยุ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่จะรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนที่สามารถรับคลื่นได้ชัดเจน การฟังวิทยุที่เป็นคลื่นวิทยุชุมชนขณะทำการเย็บกระเป๋ากลับเป็นวิธีการคลายความเครียดได้ดีเพราะวิทยุชุมชนจะสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับชุมชนของแรงงานเย็บกระเป๋ากลับจริงๆ อีกทั้งให้ความบันเทิง ใช้ภาษาท้องถิ่นในการจัดรายการ

10. **วีดิทัศน์** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่ช่วยเสริมความบันเทิงที่สามารถเลือกได้ จากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน เรื่อง จำนวนวีดิทัศน์ ของผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป๋ และแรงงานผลิตกระเป๋ พบว่า ก่อนเย็บกระเป๋ากลับมีวีดิทัศน์คิดเป็นร้อยละ 51.85 ปัจจุบันนี้หลังจากที่ชาวบ้านมีอาชีพเสริม เป็นการเย็บกระเป๋ากลับมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ทำให้จำนวนวีดิทัศน์ในครอบครัวเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 77.77 จากการศึกษาครั้งนี้ วีดิทัศน์ที่มีในครอบครัว จะใช้เวลาที่ว่างจากการเย็บกระเป๋ากลับก่อนนอน เพราะจะเป็นการผ่อนคลายโดยไม่ต้องเดินทางไปถึงโรงภาพยนตร์ให้เสียเวลา

11. **เตารีดไฟฟ้า** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกที่ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะครอบครัวที่มีสมาชิกอยู่ในวัยเรียน แต่ละครอบครัวของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพตัดเย็บกระเป๋ากลับ แรงงานตัดเย็บกระเป๋ากลับ และ ร้านค้าจะมีเตารีดไฟฟ้าครอบครัวละ 1 เครื่อง ทั้งก่อนการเย็บกระเป๋ากลับ และ ภายหลังการเย็บกระเป๋ากลับ เพราะถือว่าเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จำเป็นต้องมีไว้ทุกครอบครัวและมีในจำนวนที่คงที่ เพราะเพียงพอต่อการใช้งาน

12. **หม้อหุงข้าวไฟฟ้า** การดำรงชีวิตประจำวันโดยปกติชาวบ้านจะรับประทานข้าวเหนียวเป็นหลัก ซึ่งข้าวเหนียวต้องใช้วิธีนึ่งใส่หวดซึ่งมีอยู่ทุกครอบครัว หม้อหุงข้าวไฟฟ้ามีความจำเป็นต้องใช้ในกรณีที่จะมีการรับประทานข้าวจาก การสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้าน พบว่าก่อนการเย็บกระเป๋ากลับชาวบ้านมีหม้อหุงข้าวไฟฟ้าจำนวน 25 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 92.59 และภายหลังการเย็บกระเป๋ากลับชาวบ้านมีหม้อหุงข้าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100.00 คือ มีหม้อหุงข้าวไฟฟ้าเฉลี่ย

ครอบครัวละ 1 ใบ สาเหตุเพราะเศรษฐกิจที่ดีขึ้นชาวบ้านมีรายได้อาจจากการเก็บกระเป๋ามากขึ้นทำให้มีกำลังทรัพย์ในการซื้อของใช้ที่คิดว่าจำเป็นไว้ในครอบครัว

13. **กะทะไฟฟ้า** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาหารได้หลายอย่าง เช่น คั่ว แกง ทอด จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบว่า กะทะไฟฟ้ามีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋ากบ และกลุ่มแรงงานผลิตกระเป๋ากบเป็นอย่างมาก เพราะชาวบ้านใช้ได้สะดวก ไม่เสียเวลาในการคิดไฟด้วยเตาถ่านเพื่อประกอบอาหาร ก่อนการผลิตกระเป๋ากบชาวบ้านมีกะทะไฟฟ้า จำนวน 20 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 74.07 แต่ภายหลังการเก็บกระเป๋ากบสภาพเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น และความจำเป็นในการใช้กะทะไฟฟ้ามีมากขึ้นทำให้จำนวนกะทะไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100.00 คือ ทุกครอบครัวมีกะทะไฟฟ้าครอบครัวละ 1 ใบ

14. **เครื่องซักผ้า** เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกในการซักผ้าซึ่งเป็นงานบ้านที่ใช้เวลานาน เครื่องซักผ้าเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีราคาไม่แพงมากนัก โดยเฉพาะแม่บ้านที่เป็นผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋ากบ กลุ่มแรงงานผลิตกระเป๋ากบที่ไม่มีเวลาสนใจเครื่องแต่งกาย จึงซื้อเครื่องซักผ้ามาใช้ในครอบครัว จากสัมภาษณ์ชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวาย พบว่าชาวบ้านมีจำนวนเครื่องซักผ้าเพิ่มขึ้น คือ ก่อนเก็บกระเป๋ากบชาวบ้านมีเครื่องซักผ้าจำนวน 13 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 48.14 และ ภายหลังการตัดเย็บกระเป๋ากบชาวบ้านมีเครื่องซักผ้าเพิ่มขึ้นจำนวน 24 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 88.88 พบว่าเกือบทุกครอบครัวจะมีเครื่องซักผ้าไว้อำนวยความสะดวกจากการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้าน พบว่า เหตุผลคือทำให้มีเวลารับงานผลิตกระเป๋ากบได้มากขึ้นโดยไม่เสียเวลาไปกับการซักผ้า หรือ เหตุผลอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ครอบครัวของผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋ากบ และ แรงงานผลิตกระเป๋ากบ มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีและในชุมชนมีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงไม่ต้องเสียเวลาในการบรรทุกน้ำจากบ่อน้ำเพื่อมาใช้ในครอบครัวและใช้ ซักผ้า หรือไม่ต้องนำเสื้อผ้าไปซักที่แหล่งน้ำอื่นเหมือนที่เคยทำในอดีต การมีเครื่องซักผ้าทำให้มีเวลาในการหารายได้เพิ่มจากการเก็บกระเป๋ากบ

15. **เตาไมโครเวฟ** หรือ ที่ชาวบ้านรู้จักกันในชื่อ เตอบอบ จากการสัมภาษณ์พบว่า การประกอบอาหารของชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะใช้เตาแก๊สเพราะรวดเร็ว สะดวก และ ทำได้เกือบทุกอย่างยกเว้นการปิ้ง ย่าง และ อบ ก่อนที่ชาวบ้านจะมีอาชีพในการผลิตกระเป๋ากบ เมื่อศึกษาจากผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋ากบ และแรงงานผลิตกระเป๋ากบ พบว่ามีเตาไมโครเวฟ จำนวน 2 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 7.40 ภายหลังการตัดเย็บกระเป๋ากบมีเตาไมโครเวฟเพิ่มขึ้นจำนวน 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37.04 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีรายได้อาจที่เพียงพอที่จะซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าราคาแพงอย่างไมโครเวฟไว้ใช้ในครอบครัว แสดงให้เห็นว่าการตัดเย็บกระเป๋ากบทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของแรงงานตัดเย็บและร้านค้าในชุมชนดีขึ้น

16. **โทรศัพท์บ้าน** องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้ติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะให้กับชุมชนบ้านคอนสวรรค์และบ้านคอนหวาย โดยตั้งอยู่ตามสี่แยกในหมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะได้อย่างสะดวก นอกจากนั้นครอบครัวที่สนใจจะมีเครื่องโทรศัพท์ติดตั้งไว้ที่บ้าน ที่เรียกกันว่าโทรศัพท์บ้านนั้น องค์การโทรศัพท์ก็ยินดีให้บริการ จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป่า และ แรงงานผลิตกระเป่า ก่อนการตัดเย็บกระเป่ามีโทรศัพท์บ้าน จำนวน 5 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.51 ส่วนใหญ่จะพบในครอบครัวของร้านค้าในชุมชน เนื่องจากจะมีรายได้จากการค้าขายและมีความจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสาร ส่วนครอบครัวอื่นๆที่ไม่ใช่ร้านค้าไม่มีความจำเป็นในการใช้โทรศัพท์บ้าน จึงไม่มีการติดตั้ง เมื่อมีการตัดเย็บกระเป่าในชุมชนมากขึ้น แรงงานผลิตกระเป่ามีรายได้เพิ่มขึ้น และมีความจำเป็นต้องใช้โทรศัพท์มากขึ้นเพื่อติดต่อประสานงานกับลูกค้า พบว่าจำนวนเครื่องโทรศัพท์บ้านเพิ่มขึ้น จำนวน 13 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 48.15 จากจำนวนเครื่องโทรศัพท์บ้านที่เพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของชาวบ้านหลังจากการตัดเย็บกระเป่า

17. **โทรศัพท์มือถือ** เป็นอุปกรณ์สื่อสารที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ถือได้ว่านอกจากปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแล้ว โทรศัพท์มือถือ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นอย่างมากในสภาพสังคมปัจจุบัน ก่อนมีการตัดเย็บกระเป่า พบว่าชาวบ้านคอนสวรรค์ และชาวบ้านคอนหวาย มีโทรศัพท์มือถือ จำนวน 7 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.92 เมื่อมีการผลิตกระเป่าในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพผลิตกระเป่า และแรงงานผลิตกระเป่า มีโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 100.00 กล่าวคือชาวบ้านมีโทรศัพท์มือถือทุกครอบครัว จากการสัมภาษณ์พบว่าบางครอบครัวมีมากกว่า 1 เครื่อง สาเหตุที่การมีโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นมากน่าจะมาจาก ความจำเป็นในการใช้งาน โทรศัพท์มือถือใช้งานง่าย สะดวก คล่องตัว สามารถถือติดตัว พกพาไปได้ทุกที่ ดังนั้นการติดต่อประสานงานกับลูกค้า การนำส่งสินค้า การสั่งซื้อวัตถุดิบในการผลิตกระเป่าสะดวก รวดเร็ว เหตุผลอีกประการหนึ่งคือราคาของโทรศัพท์มือถือในปัจจุบันถูกลง มีโทรศัพท์มือถือให้เลือกหลายยี่ห้อ ราคาถูก ใช้งานได้ดี มีตัวเลือกในการใช้บริการมากขึ้น เช่น อาจจะใช้บริการแบบจดทะเบียนแล้วจ่ายรายเดือน กรณีนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ใช้โทรศัพท์มากในการติดต่อประสานงานจะคุ้มค่ากว่า หรือ ใช้แบบเติมเงินซึ่งแบบเติมเงินจะเหมาะสำหรับผู้ที่ไม่ได้ติดต่อกันทางโทรศัพท์มาก อาจจะใช้ให้ลูกหลานใช้เพื่อความสะดวกในครอบครัว จะเห็นว่าทางเลือกในการใช้บริการโทรศัพท์มือถือมีมาก มีงบประมาณมากก็ใช้แบบให้คุ้มค่า แต่ถ้ามีงบประมาณน้อยก็ใช้แบบประหยัด ดังนั้นจึงเห็นค่านิยมของการใช้โทรศัพท์มือถือที่เพิ่มขึ้นของบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวายชัดเจนขึ้น

18. **จักรเย็บผ้า** จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวาย พบว่าก่อนมีการตัดเย็บกระเป๋ามีจักรเย็บผ้าจำนวน 11 เครื่องคิดเป็นร้อยละ 40.74 โดยผู้ที่มีจักรเย็บผ้าคือช่างเย็บผ้าในหมู่บ้านและผู้ที่ย้ายเย็บกระเป๋ากายในบางครอบครัวเท่านั้น เมื่อมีการผลิตกระเป๋ามากขึ้นชาวบ้านมีความจำเป็นต้องซื้อจักรเย็บผ้าเพิ่มขึ้นเพราะไม่เพียงพอ และตัดเย็บไม่ทันตามกำหนดเวลาส่งของ จึงมีการจ้างงานชาวบ้านในชุมชนผลิตกระเป๋ามากขึ้น นอกจากนั้นแรงงานผลิตกระเป๋าก็มีรายได้จากการรับจ้างตัดเย็บกระเป๋าก็มีความคิดที่จะเพิ่มรายได้โดยการรับงานผลิตกระเป๋ามาทำที่บ้านของตนเองจึงลงทุนซื้อจักรเย็บผ้าเพิ่มขึ้น จำนวน 25 เครื่องคิดเป็นร้อยละ 95.59 พบว่าภายหลังการตัดเย็บกระเป๋ากลับมาเกือบทุกครอบครัวมีจักรเย็บผ้าเพื่อการรับงานมาทำต่อที่บ้านและรับงานผลิตกระเป๋ากลับมาเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอย่างชัดเจน สำหรับครอบครัวที่ไม่มีจักรเย็บผ้า สาเหตุเพราะบางครอบครัวรับทำงานเฉพาะที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเย็บกระเป๋ เช่น ครอบครัวที่รับจ้างทากาวแผ่นพลาสติกให้ติดกับผ้าที่จะเย็บกระเป๋ ครอบครัวเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีจักรเย็บผ้า หรือ ครอบครัวที่รับใส่ห่วงพวงกุญแจที่กระเป๋าก็เพียงอย่างเดียวก็ไม่จำเป็นต้องมีจักรเย็บผ้า ดังนั้น จักรเย็บผ้าที่มีเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่จะมีเพิ่มในครอบครัวที่รับผลิตกระเป๋ากลับมาแล้ว และมีจักรเย็บผ้ามากกว่า 1 หลัง

2. ผลกระทบทางด้านสังคม

ผลกระทบทางด้านสังคมของชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 บ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการที่ชาวบ้านมีอาชีพในการผลิตกระเป๋ามีรายได้เพิ่มขึ้น จึงมีความคิดที่จะส่งบุตรหลานให้เรียนหนังสือสูงขึ้นโดยไม่ขัดสนเรื่องค่าเล่าเรียน จากการสัมภาษณ์ชาวบ้าน 27 ครอบครัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและการพูดคุยซักถาม พบว่า มีบางครอบครัวมีความคิดว่าการเรียนมีความจำเป็นระดับหนึ่ง แต่แรงงานในการทำงาน การรับงานเพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้มีความจำเป็นมากกว่า ดังนั้นบางครอบครัวจึงเห็นควรให้สมาชิกในครอบครัวเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3)ก็เพียงพอ แล้วออกมาประกอบอาชีพผลิตกระเป๋าช่วยครอบครัวหารายได้จะดีกว่าเสียเวลาเรียนต่อไป มุมมองด้านการศึกษาที่เกิดจากการเย็บกระเป๋ากลับมาหมู่บ้านทำให้เห็นถึงผลกระทบทางด้านสังคมได้โดยสรุปไว้ในตารางที่ 24 และ 25 ดังนี้

2.1 ผลกระทบด้านการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านดอนหวาย จำนวน 27 ครอบครัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสัมภาษณ์และพูดคุยชาวบ้านในประเด็นด้านการ

ส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน และการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ผลิตกระเป๋ และแรงงานผลิตกระเป๋ พบว่ามีแนวโน้มสูงขึ้นภายหลังจากการมีอาชีพผลิตกระเป๋ในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็น ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ร้อยละด้านการส่งเสริมการศึกษาของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่14 และชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

การส่งเสริมการศึกษา	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป๋		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. ส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้น	27	15	55.55	19	70.37
2. ขอมรับสิ่งใหม่มากขึ้น	27	21	77.77	25	92.59
3. มีการศึกษาเพิ่มเติม	27	4	14.81	10	37.04
4. ได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการตัดเย็บ กระเป๋	27	7	25.92	9	33.33

จากตารางที่ 24 พบว่า ก่อนที่จะมีอาชีพผลิตกระเป๋ ชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่14 และชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้น จำนวน 15 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 55.55 หลังเย็บกระเป๋ มีการส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้นจำนวน 19 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.37 จากร้อยละของการส่งบุตรหลานเรียนสูงขึ้นนี้เป็นภาพสะท้อนถึงผลกระทบทางด้านสังคมที่มีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้น

ก่อนผลิตกระเป๋ ชาวบ้านมีการยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่เข้ามาในชุมชนจำนวน 21 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.77 หลังผลิตกระเป๋ชาวบ้านมีการยอมรับสิ่งใหม่สูงขึ้นกว่าเดิมจำนวน 25 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 92.59 แสดงให้เห็นถึงผลกระทบทางด้านสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้ชาวบ้านมีความคิดกว้างขึ้นยอมรับความเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น

ชาวบ้านมีการศึกษาเพิ่มเติม ก่อนผลิตกระเป๋จำนวน 4 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14.81 หลังเย็บกระเป๋ชาวบ้านมีการศึกษาเพิ่มเติมสูงขึ้นกว่าเดิม จำนวน 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 35.04 จากตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการผลิตกระเป๋มีผลกระทบต่อความคิดของชาวบ้าน เนื่องจากความจำเป็น ในการนำความรู้เพิ่มเติมมาใช้ประโยชน์ในการผลิตกระเป๋ การพัฒนาฝีมือ

การผลิตให้ดีขึ้น ดังนั้นชาวบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวายจึงต้องทำตัวเป็นผู้ไม่หยุดนิ่ง ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เป็นผลกระทบที่ดีของสังคมบ้านคอนสวรรค์

ชาวบ้านได้รับการอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการตัดเย็บกระเป๋า ก่อนเย็บกระเป๋า จำนวน 7 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 25.92 หลังเย็บกระเป๋า ได้รับการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการตัดเย็บกระเป๋าเพิ่มสูงขึ้นจำนวน 9 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 33.33 จากตัวเลขที่เพิ่มขึ้น นี้ทำให้มองเห็นภาพของชุมชนบ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา นอกจากการพัฒนาฝีมือในการตัดเย็บ ผลงานที่มีคุณภาพ ส่งงาน ได้ตรงเวลาแล้ว การพัฒนาความรู้ด้านอื่นๆ ชาวบ้านก็ให้ความสำคัญเช่นกัน การอบรมสัมมนาที่เพิ่มเติมขึ้นมีทั้งด้านการตลาด การพัฒนาเป็นงาน OTOP เป็นต้น

การที่ชาวบ้านมีอาชีพในครัวเรือน มีรายได้จากการตัดเย็บกระเป๋า มีการสร้างงานใน ชุมชนของตนส่งผลถึงระดับการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน ให้มีการศึกษาเพิ่มขึ้นในระดับต่างๆ ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ร้อยละของระดับการศึกษา ของสมาชิกในครัวเรือนของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัด กาฬสินธุ์

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด	จำนวน (ครอบครั้ว)	ก่อนเย็บกระเป๋า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บวชเรียน	27	2	7.40	2	7.40
2. ประถมศึกษา	27	27	100.00	27	100.00
3. มัธยมศึกษา	27	19	70.37	21	77.78
4. อนุปริญญา	27	-	-	-	-
5. ปริญญาตรี	27	8	29.63	10	37.03
6. สูงกว่าปริญญาตรี	27	-	-	-	-

จากตารางที่ 25 พบว่า ก่อนเย็บกระเป๋า มีการสนับสนุนให้คนในครอบครั้วได้เรียนโดย บวชเรียน คงที่ จำนวน 2 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 7.40 เนื่องจากการบวชเรียนจะนิยมในสมัยก่อน รุ่นปู่ย่า ตายาย ดังนั้นในรุ่นลูกหลานการส่งเสริมให้บวชเรียนจึงมีไม่มากนัก ส่วนมากจะบวชตาม ประเพณี การส่งเสริมให้เรียนจบระดับประถมศึกษาจำนวน 27 ครอบครั้ว คิดเป็นร้อยละ 100.00

สาเหตุเนื่องมาจาก การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน ดังนั้น การเรียนจบระดับประถมศึกษา จึงมีจำนวนเท่าเดิมทั้งก่อนและหลังการผลิตกระเป่า การส่งเสริมให้คนในครอบครัว จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีเพิ่มสูงขึ้น คือ ก่อนเข้ากระเป่าการเรียนจบระดับมัธยมศึกษา จำนวน 19 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.37 หลังเข้ากระเป่ามีการส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนจบระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น จำนวน 21 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.78 แสดงให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น มีรายได้ในการส่งบุตรหลานให้เรียนสูงขึ้นได้ ทำให้มีผลกระทบที่ดีต่อสภาพทางสังคมในชุมชน การเรียนในระดับอนุปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชาวบ้านในชุมชนบ้านคอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวาย ไม่ได้ส่งบุตรหลานให้เรียนในระดับนี้เลยทั้งก่อนและหลังการเข้ากระเป่า จากการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุมาจากชาวบ้านมีความคิดว่าการเรียนจบระดับมัธยมศึกษาเพียงพอแล้วต่อการประกอบอาชีพเพราะอาชีพที่มีอยู่แล้วในชุมชน คือ การผลิตกระเป่า เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีรายได้ที่ดี และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มั่นคง การเรียนให้สูงขึ้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อครอบครัวและการประกอบอาชีพอื่นๆ ดังนั้นการเรียนจบระดับอนุปริญญาจึงไม่ปรากฏทั้งก่อนและหลังการตัดเย็บกระเป่า

การเรียนระดับปริญญาตรี มีเพิ่มขึ้นก่อนเข้ากระเป่า มีผู้เรียนจบปริญญาตรีจำนวน 8 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 29.63 ภายหลังจากเข้ากระเป่ามีผู้เรียนจบปริญญาตรีสูงขึ้น จำนวน 10 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37.03 จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านมีบางครอบครัวที่ให้ความสำคัญกับการเรียนที่สูงขึ้นจนจบปริญญาตรี เนื่องจากครอบครัวเหล่านั้นให้ความสำคัญกับการศึกษาและมองว่าเมื่อลูกหลานเรียนจบปริญญาตรีจะให้ประกอบอาชีพในด้านที่เรียนจบมาเนื่องจากครอบครัวประกอบอาชีพทำกระเป่าแล้วมีแรงงานเพียงพอแล้ว มีรายได้เพียงพอแล้วลูกหลานน่าจะได้ออกไปประกอบอาชีพอื่นๆ ที่มีความมั่นคงกว่าการเย็บกระเป่า การเรียนที่สูงกว่าปริญญาตรีของชาวบ้านไม่มีความเปลี่ยนแปลงเนื่องจากเมื่อเรียนจบระดับปริญญาตรีแล้ว ถือว่าเป็นการศึกษาระดับที่สูงเพียงพอต่อการประกอบอาชีพอื่นๆ ได้ จึงไม่จำเป็นต้องเรียนให้สูงขึ้นอีก

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.2 ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

การตัดเย็บกระเป่าในชุมชนบ้านคอนสวรรค์หมู่ที่ 14 และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ชุมชน ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของชาวบ้าน โดยเฉพาะแรงงานผลิตกระเป่า และยังมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนอีกด้วย ซึ่งมีผลปรากฏตามตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ร้อยละของสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ของชาวบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14
บ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงถึง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ประเด็นสุขภาพ	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. สุขภาพดี	27	25	92.59	25	92.59
2. มีเวลาพักผ่อนเพียงพอ	27	26	96.29	22	81.48
3. ร่างกายปกติ ไม่มีอาการแพ้	27	7	25.00	8	29.62
4. มีเวลาเที่ยวพักผ่อน	27	18	66.00	18	66.00
5. มีมลพิษเกิดขึ้นในหมู่บ้าน	27	2	7.40	5	18.51
6. มีเสียงรบกวน	27	2	7.40	4	14.81
7. มีฝุ่นละอองทำให้เดือดร้อน	27	3	11.11	8	29.62

จากตารางที่ 26 พบว่า สุขภาพของชาวบ้านปกติดี ไม่มีผลกระทบทั้งก่อนและหลังการเย็บกระเป่า ส่วนเวลาในการพักผ่อนของชาวบ้านภายหลังการเย็บกระเป่าลดลง คือก่อนเย็บกระเป่าชาวบ้านมีเวลาพักผ่อนเพียงพอ จำนวน 26 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 96.29 หลังการมีผลผลิตกระเป่าเวลาพักผ่อนของชาวบ้านลดลงเหลือจำนวน 22 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 81.48 แสดงให้เห็นว่าการผลิตกระเป่าของชาวบ้าน ทำให้มีเวลาพักผ่อนน้อยลง เนื่องจากต้องเร่งทำงานให้เสร็จทันตามกำหนดเวลา

ด้านร่างกาย มีอาการแพ้ฝุ่นละออง สารเคมีจากกาว เพิ่มขึ้น ก่อนเย็บกระเป่ามีอาการแพ้จำนวน 7 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.92 หลังผลิตกระเป่าอาการแพ้มีเพิ่มขึ้นจำนวน 8 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 29.62 เนื่องจากมีเวลาพักผ่อนน้อยลงทำให้เกิด โรคภัยไข้เจ็บได้ง่าย อีกทั้งการทำงานตัดเย็บกระเป่ามีฝุ่นละออง มีกลิ่นกาวที่เป็นสารเคมี ทำให้ผู้ที่ทำงานด้านการทากาว การตัดแผ่นโฟม มีอาการแพ้ฝุ่น แพ้กลิ่นตามมาหลังจากมีการเย็บกระเป่า เวลาในการเที่ยวพักผ่อนของชาวบ้านก่อนการตัดเย็บกระเป่า กับหลังมีการตัดเย็บกระเป่า ไม่มีความเปลี่ยนแปลง คือ จำนวน 18 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 66.67 มลพิษ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านก่อนการตัดเย็บกระเป่าจากการศึกษา มีเพียงร้อยละ 7.48 แต่หลังการตัดเย็บกระเป่า พบว่าในหมู่บ้านมีมลพิษเพิ่มสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18.51 แสดงให้เห็นว่าการตัดเย็บกระเป่ามีผลทำให้มีมลพิษเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ได้แก่ เศษผ้า เศษโฟม เศษพลาสติก กระป๋องกาว ฯลฯ บางครั้งมีการเผาทำลาย เกิดกลิ่นที่มีสารเคมีปะปนอยู่ แต่ไม่ถึงกับทำอันตรายให้กับชาวบ้านมากเกินไป เสียงรบกวนที่เกิดขึ้นจากการเย็บกระเป่า จากการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีเสียง

รบกวนจากการใช้จักรเย็บผ้า การใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นและจับขี่ไม่เป็นเวลาเนื่องจากการทำงานที่ไม่จำกัดเวลาอาจจะทำงานในเวลากลางคืน ใช้รถในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนของชาวบ้านส่วนใหญ่ การเกิดเสียงรบกวนนี้ไม่ได้ทำอันตรายให้กับชาวบ้านแต่ก่อให้เกิดความรำคาญบ้าง จากการศึกษาก่อนเย็บกระเป๋า มีเสียงรบกวนร้อยละ 7.48 และหลังเย็บกระเป๋า มีเสียงรบกวนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.81

ฝุ่นละอองทำให้เคื้อครื้อน ก่อนการเย็บกระเป๋า มีฝุ่นละอองในชุมชนร้อยละ 11.11 แต่ภายหลังการเย็บกระเป๋า มีฝุ่นละอองเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 29.62 จะเห็นได้ว่าหลังจากการเย็บกระเป๋า ชุมชนบ้านดอนสวรรค์ และบ้านดอนหวาย มีฝุ่นละอองเพิ่มขึ้น ซึ่งฝุ่นละอองนี้เกิดมาจากการใช้จักรเย็บผ้า และ การใช้รถใช้ถนนเพิ่มขึ้นด้วย

2.3 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติ

การประกอบอาชีพเย็บกระเป๋า ของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลกระทบทางด้านสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติ ของผู้ผลิตกระเป๋าและแรงงานผลิตกระเป๋า ซึ่งจากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ชาวบ้าน จำนวน 27 ครอบครัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่าโดยภาพรวมแล้วผลกระทบที่มีต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีน้อยหรือแทบจะไม่มีเลย ผลการศึกษาสรุปให้เห็นดังตาราง ที่ 27

ตารางที่ 27 ร้อยละของความสัมพันธ์ในครอบครัว และ เครือญาติของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และชาวบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อคำถาม	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป๋า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. สมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี	27	26	96.29	26	96.29
2. มีเวลาให้ครอบครัวมากขึ้น	27	27	100.00	27	100.00
3. มีความขัดแย้งในครอบครัวบางเรื่อง	27	8	29.63	7	25.93

ข้อคำถาม	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
4. ทะเลาะกันบ่อย	27	-	-	-	-
5. ทะเลาะกันรุนแรง	27	-	-	-	-
6. มีการหย่าร้าง	27	-	-	-	-
7. ไปเยี่ยมญาติพี่น้องตาม โอกาส	27	24	88.89	22	81.48
8. ดูแลเมื่อญาติป่วย	27	26	96.29	25	92.59
9. มีเวลาไปสังสรรค์กับ ญาติในโอกาสต่างๆ	27	27	100.00	27	100.00
10. มีเวลาไปช่วยงานญาติ พี่น้องในพิธีกรรมต่างๆ	27	27	100.00	27	100.00

จากตารางที่ 27 พบว่า สมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กันดีเหมือนเดิม คิดเป็นร้อยละ 96.29 ไม่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งก่อนและหลังมีการเย็บกระเป่า กลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป่า และ แรงงานผลิตกระเป่า มีเวลาให้ครอบครัวอย่างสม่ำเสมอทั้งที่ จากก่อนการเย็บกระเป่า และ หลังการตัดเย็บกระเป่ามีเวลาให้ครอบครัวคิดเป็น ร้อยละ 100.00 จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านพบว่า มีความขัดแย้งในครอบครัวบางเรื่อง ลดลง จากก่อนเย็บกระเป่า มีความขัดแย้งคิดเป็น ร้อยละ 29.63 หลังมีการเย็บกระเป่า มีความขัดแย้งลดลงคิดเป็นร้อยละ 25.93 สาเหตุที่ทำให้ความขัดแย้ง ในครอบครัวลดลงหลังมีการตัดเย็บกระเป่า อาจมาจากการที่สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสร่วมงานร่วมกัน ช่วยกันประกอบอาชีพในครอบครัว หารายได้ช่วยกันทำให้มีเวลาอยู่ด้วยกันมากขึ้น เป็นผลให้ความขัดแย้งในครอบครัวลดลง

การทะเลาะแบบไม่รุนแรง หรือ การทะเลาะแบบรุนแรงในครอบครัว รวมถึงปัญหาการหย่าร้างไม่มีเกิดขึ้นในครอบครัวสมาชิกที่ผลิตกระเป่าทั้งก่อนและหลังมีการผลิตกระเป่า เนื่องจากการทำงานผลิตกระเป่า เป็นงานที่ต้องใช้ศิลปะ และ ความปราณีต อีกทั้งเวลาที่งานเร่งด่วนทำให้สมาชิก ในครอบครัวมีสมาธิอยู่กับการทำงานไม่มีเวลาที่ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวหรือมีปัญหาหย่าร้าง ซึ่งเป็นผลดีจากการมีอาชีพเย็บกระเป่าในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัวที่ประกอบอาชีพเย็บกระเป่า จากการศึกษพบว่าก่อนเย็บกระเป่าจะมีเวลาว่างมากกว่าหลังมีการเย็บกระเป่า ดังนั้นจึงพบว่าก่อนเย็บกระเป่าไปเย็บมณูติพื๋นึ่งตาม โอกาสคิดเป็นร้อยละ 88.89 เมื่อมีการเย็บกระเป่าโอกาสไปเย็บมณูติพื๋นึ่งลดลง เป็นร้อยละ 81.48 การสำรวจตรงกับกรที่สมาชิกไปดูแลเมื่อญาติป่วยคือมีเวลาน้อยลง ก่อนเย็บกระเป่ามีโอกาสไปเย็บมณูติ ร้อยละ 96.29 หลังมีการเย็บกระเป่าโอกาสไปเย็บมณูติป่วยลดลง เป็นร้อยละ 92.59 จะเห็นได้ว่าการเย็บกระเป่ามีผลกระทบต่อเวลาของชาวบ้านในการไปเย็บมณูติพื๋นึ่งเนื่องจากต้องทำงานให้ทันตามกำหนดเวลา

ส่วนเวลาในการสังสรรค์ของสมาชิกในครอบครัวผู้เย็บกระเป่าไปสังสรรค์กับญาติในโอกาสต่างๆ มีเวลาไปช่วยงานญาติพื๋นึ่งในพิธีกรรมต่างๆ ก่อนการตัดเย็บกระเป่าและหลังมีการตัดเย็บกระเป่าไม่มีความเปลี่ยนแปลง สมาชิกในครอบครัวผู้ตัดเย็บกระเป่า มีเวลาร่วมงานสังสรรค์และช่วยงานในพิธีกรรมต่างๆ เหมือนเดิมคือ ร้อยละ 100.00 แสดงให้เห็นว่า การตัดเย็บกระเป่าไม่มีผลกระทบต่อกรร่วมงานสังสรรค์ต่างๆ และ งานพิธีต่างๆของชุมชน

2.4 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมภายในหมู่บ้าน

ผลกระทบต่อกรด้านสังคมอีกประการหนึ่งทีศึกษจากชุมชนบ้านดอนสวรรค์ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมภายในหมู่บ้านของชาวบ้านดอนสวรรค์และชาวบ้านคอนหวาย โดยศึกษาว่าการเย็บกระเป่ามีผลกระทบต่อกรไปร่วมงานของชุมชนหรือไม่ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ทีสร้างขึ้น สัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านจำนวน 27 ครอบครัว ได้ผลดังรายละเอียดในตาราง ที 28

ตารางที 28 ร้อยละด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ภายในหมู่บ้านของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที 14 และชาวบ้านคอนหวาย หมู่ที 17 ตำบลลงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัด

กาฬสินธุ์

ข้อคำถาม	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1. มีเวลาร่วมทำบุญตาม ประเพณีในหมู่บ้าน	27	26	96.29	23	85.18
2. มีโอกาสร่วมงานวัน สำคัญ	27	26	96.29	25	92.59

ข้อคำถาม	จำนวน (ครอบครัว)	ก่อนเย็บกระเป่า		ปัจจุบัน	
		จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
3. มีโอกาสไปร่วมประชุม ประจำหมู่บ้าน	27	24	88.89	24	88.89
4. ได้รับคัดเลือกให้เป็น ตัวแทนหมู่บ้านทำกิจกรรม ทางสังคม	27	15	55.56	17	62.96
5. ได้รับการยอมรับจาก ชุมชนมากขึ้น	27	23	85.18	25	92.59

จากตารางที่ 28 พบว่า ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพผลิตกระเป่ามีเวลาร่วมทำบุญตาม
ประเพณีในหมู่บ้านลดลง โดยก่อนเย็บกระเป่า มีเวลาร่วมทำบุญร้อยละ 96.29 หลังจากมีการเย็บ
กระเป่าแล้วมีเวลาร่วมทำบุญตามประเพณีลดลงเป็นร้อยละ 85.18 เช่นเดียวกับการมีโอกาสร่วมงาน
วันสำคัญ ต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ก่อนเย็บกระเป่ากลุ่มตัวอย่างมีโอกาสร่วมงานร้อยละ 96.29 หลัง
เย็บกระเป่ามีโอกาสร่วมงานวันสำคัญลดลงคิดเป็นร้อยละ 92.59 จะเห็นได้ว่าการเย็บกระเป่ามี
ผลกระทบทำให้เวลาและโอกาสในการร่วมกิจกรรมชุมชนลดลง การเย็บกระเป่าไม่มีผลต่อการมี
โอกาสไปร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน ของกลุ่มผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป่าและแรงงานผลิต
กระเป่า จากการศึกษาพบว่าก่อนเย็บกระเป่าและหลังมีการเย็บกระเป่าชาวบ้านมีโอกาสร่วม
ประชุมประจำหมู่บ้าน คงที่คือ ร้อยละ 88.89 แสดงให้เห็นว่า การเย็บกระเป่า ไม่มีผลกระทบใดๆ
ต่อการมีส่วนร่วมในการประชุม ประจำหมู่บ้าน และ แสดงให้เห็นว่าชาวบ้านที่ประกอบอาชีพ
เย็บกระเป่าให้ความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ทุกคนมี
สิทธิเท่าเทียมกัน จึงไปร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอถึงแม้จะมีงานผลิตกระเป่าก็ตาม หรือมองได้
อีกประการหนึ่ง คือ การประชุมประจำหมู่บ้าน จะมีผลต่อการผลิตกระเป่าที่สร้างรายได้ใน
ครอบครัว ผู้นำชุมชนอาจจะมีรายการสินค้ามาแจกจ่ายแบ่งงานและรายได้ในที่ประชุม ดังนั้นถ้า
ขาดประชุม ก็จะไม่ได้รับโอกาสในการได้งานและรายได้

การคัดเลือกชาวบ้านให้เป็นตัวแทนหมู่บ้านทำกิจกรรมทางสังคมและการได้รับการ
ยอมรับจาก ชุมชนของชาวบ้านคอนสวรรค์และคอนหวายที่ประกอบอาชีพเย็บกระเป่า จากการ
สัมภาษณ์พบว่า การคัดเลือกชาวบ้านให้เป็นตัวแทนหมู่บ้านทำกิจกรรมทางสังคม ก่อนเย็บกระเป่า
ได้รับ คัดเลือกคิดเป็นร้อยละ 55.56 หลังมีการเย็บกระเป่าได้รับคัดเลือกเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 62.96

การเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้านก่อนเย็บกระเป๋าก็ได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 85.18 และ หลังจากมีการเย็บกระเป๋าก็ได้รับการยอมรับของคนในชุมชนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 92.59 จะเห็นได้ชัดว่าการประกอบอาชีพเย็บกระเป๋ามีผลกระทบต่อสังคม ทำให้สังคมของชุมชนบ้านดอนสวรรค์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมที่มีการพัฒนาในเชิงธุรกิจมากขึ้น การเป็นตัวแทนชุมชน และการเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนนั้นเป็นข้อดีที่ทำให้สังคมพัฒนาขึ้น ดังนั้น การมีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าส่งผลให้สภาพสังคมของชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภออมลากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

3. แนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ากันน้ำ

จากการศึกษากระบวนการผลิตกระเป๋ากันน้ำ และผลกระทบต่อทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการผลิตกระเป๋ากันน้ำของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภออมลากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ผู้วิจัยค้นพบแนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ากันน้ำ ให้มีความเจริญก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืน สามารถขยายเครือข่ายการผลิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ผลิตรักษาค่าได้ตามมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) จึงขอเสนอแนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ากันน้ำ ตามประเด็น ดังต่อไปนี้

- 3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า
- 3.2 ด้านกระบวนการผลิต
- 3.3 ด้านผลลัพธ์การผลิต
 - 1) ผลผลิต
 - 2) ผลกระทบ
- 3.4 ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการผลิต

3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า

การพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ากันน้ำของชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภออมลากลาง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาผู้ประกอบการและแรงงานตัดเย็บกระเป๋ากันน้ำให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตกระเป๋ากันน้ำและด้านอื่น ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋ากันน้ำนี้ควรได้รับการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เช่น ด้านการตัดเย็บกระเป๋ากันน้ำ เพราะผู้เย็บกระเป๋ากันน้ำหลายคนทำงานได้เพียงอย่างเดียว บางคนเย็บเป็นเฉพาะกระเป๋ากันน้ำเล็ก บางคนเย็บเป็นเฉพาะกระเป๋ากันน้ำใหญ่ บางคนเย็บกระเป๋ากันน้ำไม่เป็น เป็นแต่ทากาวอย่างเดียว ดังนั้นหากชุมชนมีการพัฒนาให้ผู้ประกอบการเย็บกระเป๋ากันน้ำมีการพัฒนาฝีมือการเย็บกระเป๋ากันน้ำให้

หลากหลายรูปแบบขึ้น ฝึกเย็บให้เป็นทุกอย่าง น่าจะรับงานมากขึ้น หรือ หาผู้รู้ด้านการออกแบบ หรือ ด้านการตัดเย็บกระเป๋ามาให้ความรู้เพิ่มเติม จะทำให้ผู้ประกอบการอาชีพเย็บกระเป๋ามีแบบ กระเป๋าที่แปลกใหม่เสนอลูกค้ามากขึ้น

วัสดุ ผู้วิจัยพบว่าแนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าของชุมชน บ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัด กาฬสินธุ์ ด้านวัสดุการผลิตกระเป๋ามีความเหมาะสมดี และ มีการได้มาซึ่งวัสดุที่แตกต่างกัน บางที ลูกค้าสั่งเย็บกระเป๋าจำนวนมากลูกค้าจะกำหนดแบบและลวดลายผ้าเอง โดยการซื้อวัสดุมาให้ ผู้ตัดเย็บกระเป๋า อุปกรณ์บางอย่างผู้ตัดเย็บกระเป๋าต้องจัดหาเอง นอกจากนั้นควรจัดหาวัสดุที่ แปลกใหม่มาผลิตกระเป๋า เช่น ใช้ผ้าแพรว ผ้าฝ้าย ผ้าป่าน หรือ หนัง

เงินทุน จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการ ผลิตกระเป๋าควรลดต้นทุนการผลิต เช่น ต้นทุนด้านพลังงาน ปรับเป็นหลอดไฟประหยัด การจัดการ วัสดุเหลือใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น เศษวัสดุนำกลับมาใช้ได้ อีก และวางแผนการใช้เงินที่มีอยู่ ให้ดีที่สุดน่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านเงินทุนที่ดี

เทคนิคและการจัดการในการตัดเย็บกระเป๋า จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพบว่า แนวทาง การจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋า ควรมีการเพิ่มเทคนิคด้านความแข็งแรงของกระเป๋า เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงในการใช้งาน นอกจากนั้นผู้ประกอบการตัดเย็บกระเป๋าควรเพิ่มเทคนิค การตัดเย็บให้มีรูปแบบกระเป๋าที่สวยงาม และทันสมัยเหมาะสมกับผู้ใช้ได้หลายวัย

3.2 ด้านกระบวนการผลิต

การเตรียมวัสดุ จากการศึกษาวิจัย พบว่า การเตรียมวัสดุเป็นส่วนหนึ่งที่มี ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋า ผู้มีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าจะมีวัสดุที่จำเป็นต่อการ ตัดเย็บกระเป๋าเพียงพอวัสดุบางอย่างหาซื้อได้ที่ร้านค้าขายวัสดุตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน แต่ถ้าต้องการ วัสดุพิเศษ ต้องสั่งซื้อล่วงหน้า โดยส่งผ่านร้านค้าชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้การตัดเย็บกระเป๋า ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและทันเวลาในการส่งสินค้า ผู้ประกอบการอาชีพตัดเย็บกระเป๋าต้องวางแผนการจัดซื้อวัสดุให้เป็นระบบและมีการตรวจสอบวัสดุอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวใน การทำงาน

การผลิต จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพบว่า ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋าจะ ทำงานเป็นระบบครอบครัว มีการสอนงาน ถ่ายทอดงานให้กับสมาชิกในครอบครัว แต่บางครั้งรับ งานเย็บกระเป๋าจำนวนมาก ทำให้ต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาพักผ่อนเพราะเกรงว่าจะผลิตกระเป๋าไม่ทันเวลา มีผลต่อความเครียดที่จะตามมาและทำให้การตัดเย็บไม่ประณีตเท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อแนว

ทางในการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ามีอาชีพตัดเย็บกระเป๋ามีการวางแผนการทำงานให้ดี และ จ้างแรงงานเพิ่มเติมในการตัดเย็บกระเป๋ามีเพิ่มเติม ตลอดทั้งการออกแบบและประเภทการผลิต การตัดเย็บควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของทางราชการ หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การควบคุมกระบวนการผลิต มีความสำคัญมากต่อการตัดเย็บกระเป๋ามี เพราะกระเป๋ามีที่ตัดเย็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนส่งออกสู่ตลาด ถึงมือลูกค้ามีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีการควบคุมกระบวนการผลิตกระเป๋ามีให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน โดยปกติผู้ตัดเย็บกระเป๋ามีจะตรวจสอบคุณภาพการผลิตด้วยตนเองหลังจากเย็บกระเป๋ามีเสร็จทุกๆ ใบ แต่เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ามี ควรมีกระบวนการควบคุมการผลิตที่ดี และมีระบบ โดยก่อนที่จะบรรจุกระเป๋ามีใส่หีบห่อเตรียมส่งให้ลูกค้า ควรจะมีบุคคลที่ชำนาญด้านการตรวจสอบความเรียบร้อยขั้นสุดท้าย แล้วบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหลักฐานในการตรวจสอบครั้งต่อไป

การขนย้ายและการบรรจุผลิตภัณฑ์ มีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการผลิตกระเป๋ามีออกจำหน่ายให้เกิดความรวดเร็ว คล่องตัว และไม่เกิดความเสียหาย ส่งกระเป๋ามีได้ทันเวลา ผู้วิจัยพบว่า การขนย้ายกระเป๋ามีของผู้ผลิตกระเป๋ามีบางครั้งจะบรรจุทุกแน่นจนเกินไป ทำให้กระเป๋ามีเสียรูปทรง ดังนั้นผู้ผลิตควรคำนึงถึงคุณภาพของกระเป๋ามีตั้งแต่การบรรจุผลิตภัณฑ์ให้ดี ไม่บีบคั้นจนเกินไป และ การขนย้ายก็ไม่ควรบรรจุทุกให้แน่นและถ่วงเกินไป

3.3 ด้านผลลัพธ์การผลิต

3.3.1 ผลผลิต

ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ เป็นผลลัพธ์ทางตรงของผู้มีอาชีพตัดเย็บกระเป๋ามี จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยพบว่า แนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ามีที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์ที่ดี มีคุณภาพ ราคาเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และมีรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับการใช้งานและวัยของผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ผลิตควรพึงพิถีพิถันในการออกแบบ ตัดเย็บ และ มีความประณีตในการตัดเย็บเข้ารูปกระเป๋ามี จะทำให้ผลิตภัณฑ์กระเป๋ามีของชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีคุณภาพและดีดตลาด

3.3.2 ผลกระทบ

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผลลัพธ์ทางอ้อมของการมีอาชีพตัดเย็บกระเป๋ามีในชุมชน จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋ามีผลกระทบทางสังคมที่ควรคำนึงถึงและระมัดระวังอย่างมาก

คือ การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ และ การใช้หนี้ที่กู้ยืมมา ควรลดการกู้ยืมลงหรือเลิกกู้ยืม แล้วพยายามใช้ทุนหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผลกระทบทางด้านสังคม ที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผลลัพธ์ทางอ้อม ของการมีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าผลกระทบทางสังคมที่ควรคำนึงถึงและระมัดระวัง คือ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน พบว่าเมื่อชุมชนมีการตัดเย็บกระเป๋า ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดลง บางครั้งอาจมีความขัดแย้งเรื่องการรับงานมีผลเสียต่อสังคมในหมู่บ้าน ดังนั้น ผู้ผลิตกระเป๋าควรมีปฏิสัมพันธ์กันให้สม่ำเสมอ และ ผู้ที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่มผู้ผลิตกระเป๋าควรมีกิจกรรมสร้างสรรค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วม ได้จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม ที่น่าเป็นห่วง คือ การที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมกิจกรรมงานบุญประเพณีต่างๆลดลง ซึ่งมีผลมาจากการมีอาชีพตัดเย็บกระเป๋า จากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยพบว่า เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดระบบ การพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมที่ทำให้ชาวบ้านทุกคนรอบคร้วมีส่วนร่วมทำงานประเพณีต่างๆ โดยผู้นำต้องพยายามใกล้ชิดชุมชน ขอความร่วมมือในการทำกิจกรรมชุมชนให้ต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรมในชุมชน

ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ที่ควรระวัง คือ การทิ้งขยะมูลฝอยที่เป็นเศษเหลือจากการตัดเย็บกระเป๋า กระจังกวาด กลิ่นเหม็นของสารเคมี นอกจากจะทำลายสุขภาพแล้ว ยังทำลายสภาพแวดล้อมของชุมชนอีกด้วย ดังนั้น ผู้มีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าควรมีอุปกรณ์หรือห้องป้องกันกลิ่นและสารเคมีเฉพาะเพื่อไม่ให้สูดดมโดยตรง หรือกระจายไปที่อื่น นอกจากนั้นขยะที่เกิดขึ้นควรมีการจัดเก็บที่ถูกต้อง

3.4 ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการผลิต

ด้านผู้รู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋า ผู้รู้มีความสำคัญมากในการพัฒนา ควรมีผู้รู้ที่มีความชำนาญในการผลิตกระเป๋าหลายด้านในชุมชน เช่น ด้านการออกแบบ ด้านการตลาด ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการใช้วัสดุ ด้านการตัดเย็บ เป็นต้น หากในชุมชนมีไม่เพียงพอ ควรมีการเชิญผู้รู้จากที่อื่นมาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการอาชีพตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน

ด้านการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการอาชีพเย็บกระเป๋า มีความจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋า สอดคล้องกับด้านผู้รู้ เมื่อผู้ประกอบการตัดเย็บกระเป๋าผลิตกระเป๋าแบบเดิมตามคำสั่งของของลูกค้า มีผลทำให้ความรู้ ความชำนาญ และความคิดสร้างสรรค์การผลิตกระเป๋าแบบใหม่มีน้อย ดังนั้น การฝึกอบรมให้ความรู้จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋า การฝึกอบรมที่ควรจัดให้กับชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น การออกแบบกระเป๋า รูปแบบกระเป๋าที่เป็นที่นิยมของตลาด การตลาดและการประชาสัมพันธ์ การจัดการทรัพยากร การจัดการระบบบัญชี เป็นต้น

ด้านการถ่ายทอดความรู้ จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การถ่ายทอดความรู้ของผู้มีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน บ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัว เพื่อ เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าการถ่ายทอดความรู้ในการตัดเย็บกระเป๋า มีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้องค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋าคงอยู่ต่อไป และ มีการขยายเครือข่ายของการผลิตกระเป๋าเพิ่มขึ้นจึงควรมีการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นระบบ อาจจะจัดเป็นรูปแบบการฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในชุมชน หรือ เปิดเป็น โรงเรียนสอนตัดเย็บกระเป๋าในชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าใช้จ่ายในการเรียนหรือจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นสอนในโรงเรียนประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านการตัดเย็บกระเป๋าอย่างเป็นระบบต่อไป

ด้านการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการอาชีพเย็บกระเป๋า มีความจำเป็นอย่างมากต่อการ พัฒนาระบบการผลิตกระเป๋า สอดคล้องกับด้านผู้รู้ เมื่อผู้ประกอบการตัดเย็บกระเป๋าผลิตกระเป๋าแบบเดิมตามคำสั่งของของลูกค้า มีผลทำให้ความรู้ ความชำนาญ และความคิดสร้างสรรค์การผลิตกระเป๋าแบบใหม่มีน้อย ดังนั้น การฝึกอบรมให้ความรู้จึงมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาระบบการผลิตกระเป๋า การฝึกอบรมที่ควรจัดให้กับชาวบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น การออกแบบกระเป๋ารูปแบบกระเป๋าที่เป็นที่นิยมของตลาด การตลาดและการประชาสัมพันธ์ การจัดการทรัพยากร การจัดการระบบบัญชี เป็นต้น

ด้านการถ่ายทอดความรู้ จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การถ่ายทอดความรู้ของผู้มีอาชีพตัดเย็บกระเป๋าในชุมชน บ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัว เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระบบการผลิตกระเป๋าการถ่ายทอดความรู้ในการตัดเย็บกระเป๋ามีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้องค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋าคงอยู่ต่อไป และ มีการขยายเครือข่ายของการผลิตกระเป๋าเพิ่มขึ้นจึงควรมีการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นระบบอาจจะจัดเป็นรูปแบบการฝึกอบรมอาชีพให้กับคนในชุมชน หรือ เปิดเป็น โรงเรียนสอนตัดเย็บกระเป๋าในชุมชนบ้านดอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านดอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีค่าใช้จ่ายในการเรียนหรือจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นสอนในโรงเรียนประจำหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านการตัดเย็บกระเป๋าอย่างเป็นระบบต่อไป